

ערכת הדרכה ריענון

עזרה ראשונה

חירום

התנהלות בטוחה

לסגלי מעונות היום

ברוכים הבאים!

תוכנית מפגש הרענון

המפגש יחולק לשלושה פרקים:

1 עזרה ראשונה

2 התנהלות בחירום

3 התנהלות בטוחה

דרישות ההכשרה:

- הכשרת הריענון מיועדת למטפלות אשר עברו את ההכשרה המלאה, התנהלות בטוחה ועזרה ראשונה
- נוכחות מלאה – 8 שעות אקדמיות סה"כ (5 שעות – עזרה ראשונה, שעתיים – התנהלות בחירום, שעה – התנהלות בטוחה)
- השתתפות פעילה, הקשבה מלאה ונכונות ללמידה

ההכשרה מועברת על ידי מדריכים בעלי הסמכה לשלושת תחומי הלימוד

בהצלחה!

משרד הבריאות

מינהל
ביטחון בטיחות
חירום וסייבר

אובייקט את הביטחון בחינוך

פרק ראשון

עזרה ראשונה

פרק עזרה ראשונה - הקדמה

במסגרת הפרק הראשון של המפגש:

נסקור את עיקרי נושאי הלימוד אשר למדתם בקורס עזרה ראשונה

נתרגל את סדר הפעולות במצבי החירום השונים

נקיים דיוני מקרה

נשיב על שאלות

אנו מאחלים לכם לימוד פורה!

הנחיות לתרגול מעשי

משתתף/ת יקר/ה

במהלך הקורס יוצגו בפנייך תרחישי תרגול המסכמים את הידע אותו רכשת

במסגרת הקורס

בטרם תחילת התרגול יש לוודא את בטיחותך האישית ואת סביבת התרגול

הסבירו ובצעו את סדר הפעולות והשלבים כדי לאפשר למדריך.ה לתת משוב יעיל

בסיום התרגול יש להחזיר את ציוד התרגול למקומו בצורה נקייה ומסודרת

בסיום התרגול וודאו כי חתמתם בדף הנוכחות

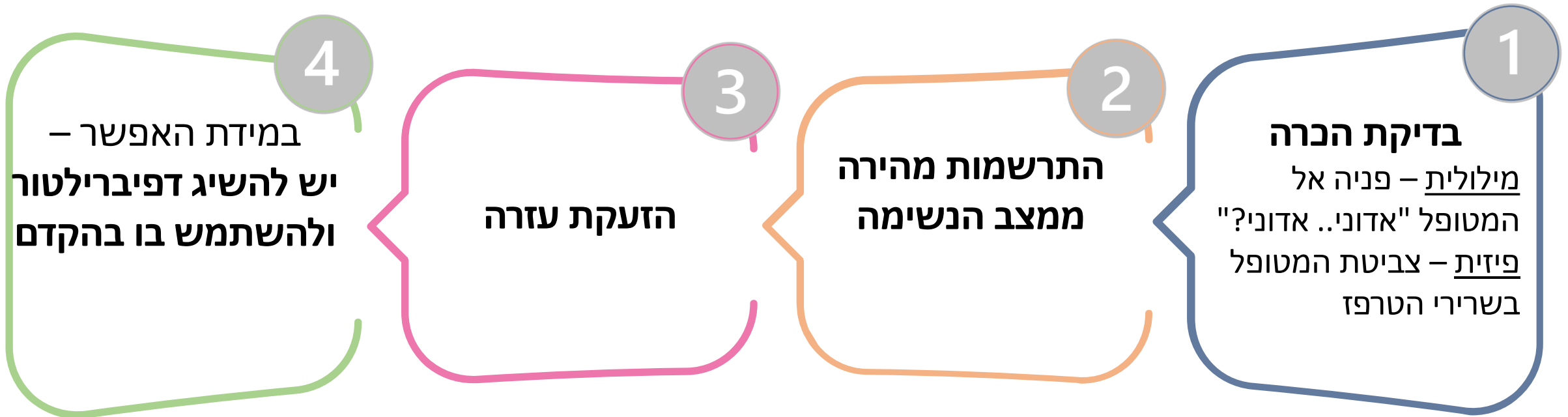
החייאה

(Cardiopulmonary Resuscitation)

סדר פעולות החייאה – בטיחות מעל הכל

S – בטרם מתן כל טיפול רפואי מכל סוג, יש לוודא את בטיחותו האישית של המטפל, של הצוות ושל המטופל.

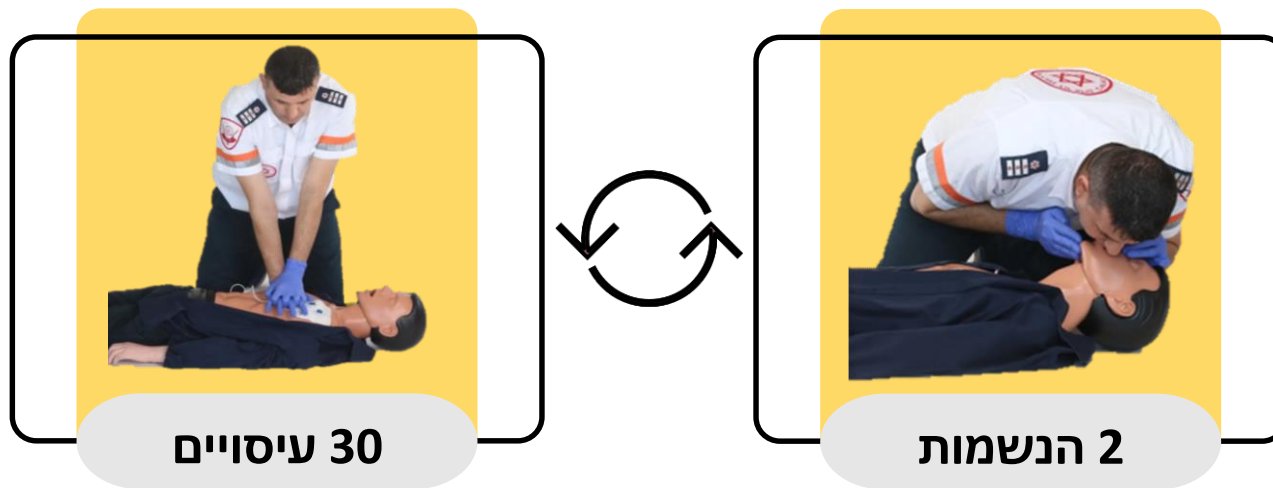
מפעם - דפיברילטור

- יש לחבר את המכשיר בהקדם האפשרי לבית החזה של המטופל ולפעול בהתאם להנחיותיו.
- לאחר מתן שוק חשמלי – יש לבצע מייד עיסויים.
- אם אין המלצה לשוק – יש לפעול בהתאם להנחיות המכשיר.

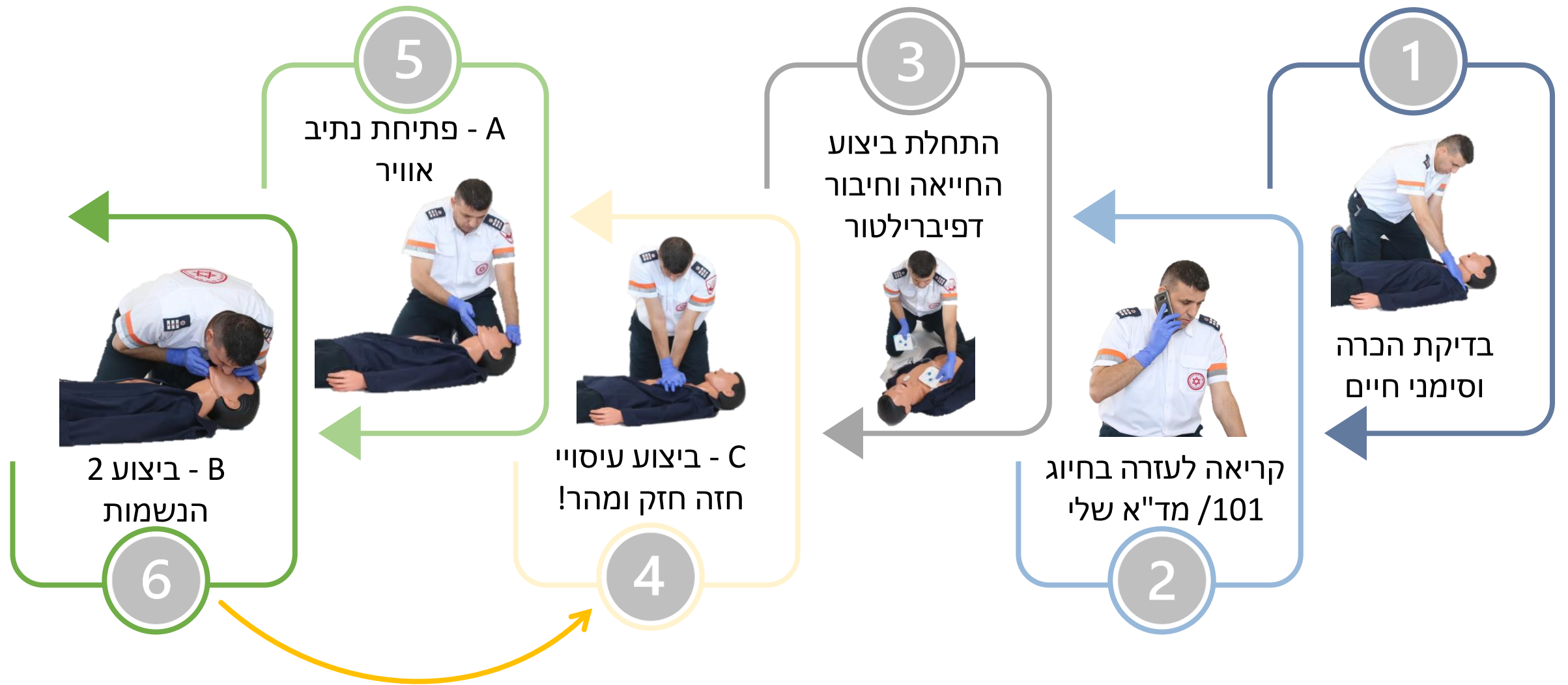

סבב החייה

- יחס עיסויים – הנשמות של 30:2 מהווים סבב החייה אחד.
- על המטפל לבצע הערכה מחודשת כל חמישה סבבים/2 דקות.
- לאחר חיבור דפיברילטור, יש לפעול בהתאם להנחיותיו.
- הדפיברילטור יאבחן כל 2 דקות האם ישנו קצב הדורש שוק חשמלי.
- אם הופיע סימני חיים כמו תזוזה או נשימה, יש לשמור על נתיב האוויר עד להגעת צוותי מד"א.

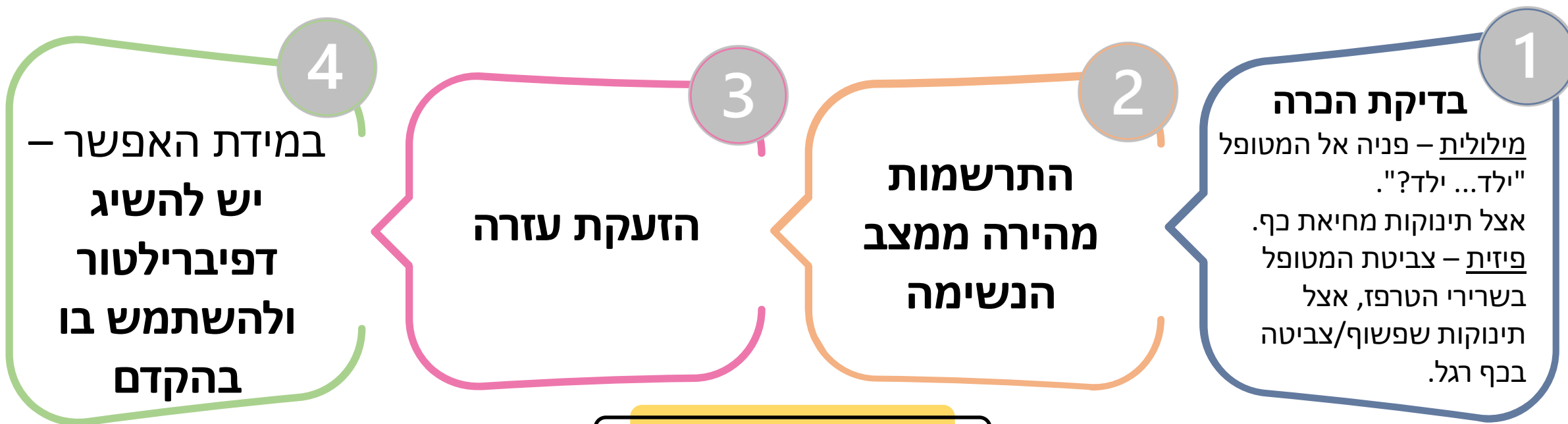

סיכום החייאת מבוגרים

סדר פעולות החייאת ילדים ותינוקות

S – בטרם מתן כל טיפול רפואי מכל סוג, יש לוודא את בטיחותו האישית של המטפל, של הצוות ושל המטופל.

1

בדיקת הכרה

מילולית – פניה אל המטופל "ילד... ילד?".
 אצל תינוקות מחיאת כף.
פיזית – צביטת המטופל
 בשרירי הטרפז, אצל
 תינוקות שפשוף/צביטה
 בכף רגל.

2

התרשמות מהירה ממצב הנשימה

3

הזעקת עזרה

4

במידת האפשר –
 יש להשיג
 דפיברילטור
 ולהשתמש בו
 בהקדם

העברה למצע קשיח

מפעם - דפיברילטור

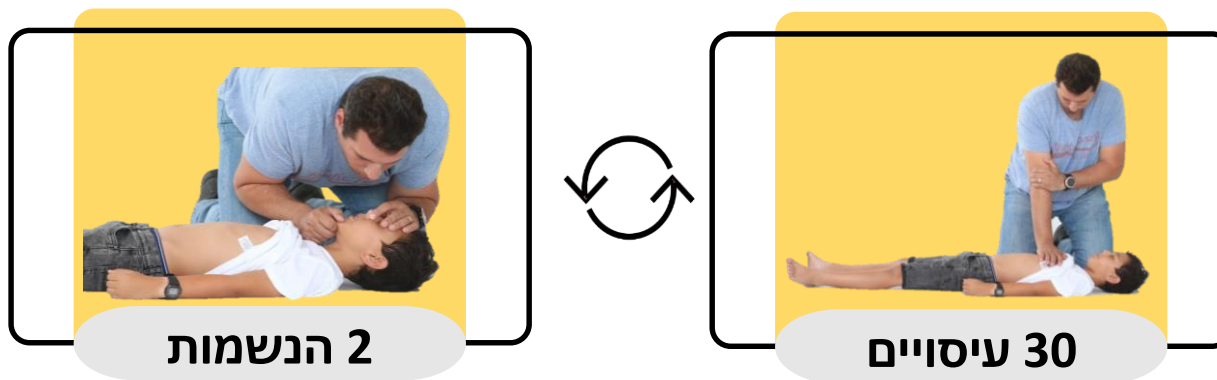
- יש לחבר את המכשיר בהקדם האפשרי לבית החזה של המטופל.
- בילדים קטנים ובתינוקות יש להניח מדבקה אחת בקדמת בית החזה ומדבקה שנייה על הגב ולפעול בהתאם להנחיות המכשיר.
- אם אין דפיברילטור בקרבתך, המשך לבצע עיסויים והנשמות עד להגעת צוות מד"א.

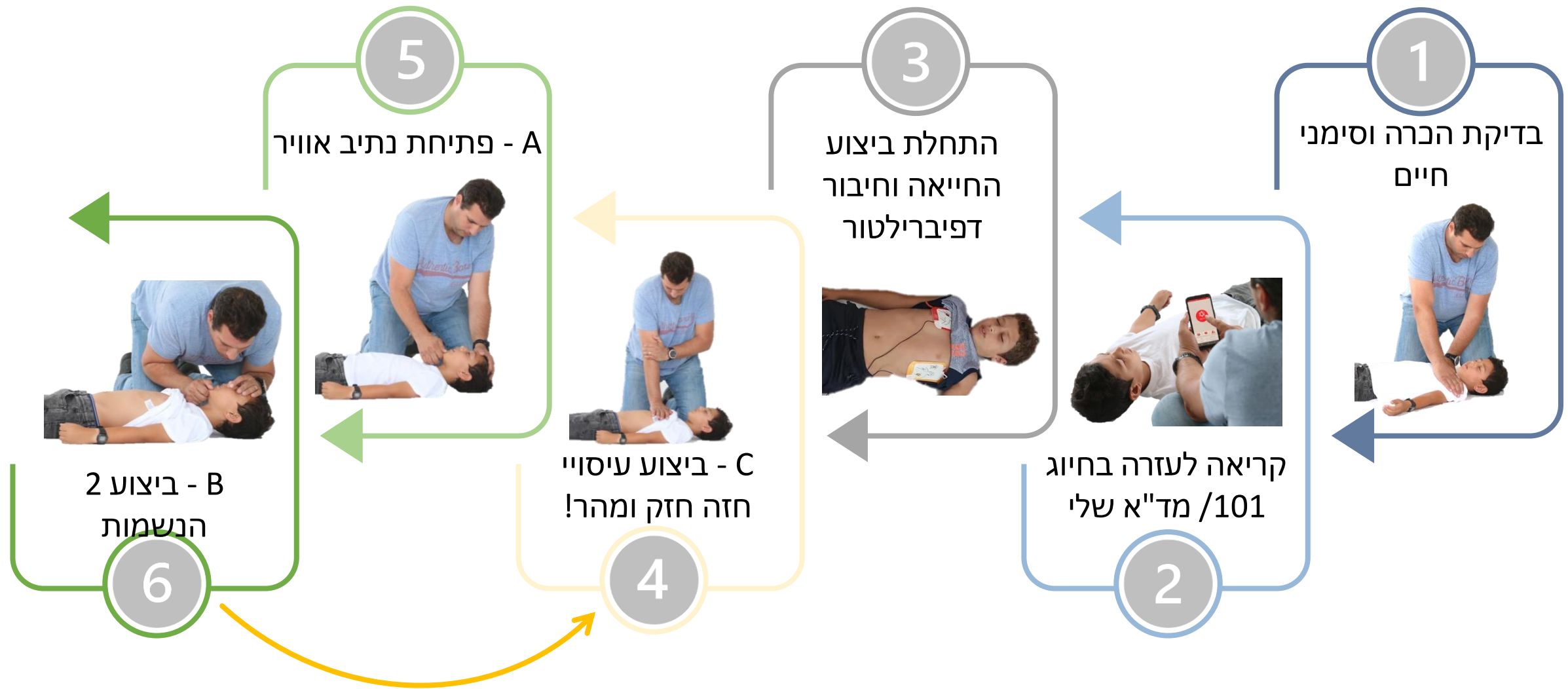

סבב החייאה

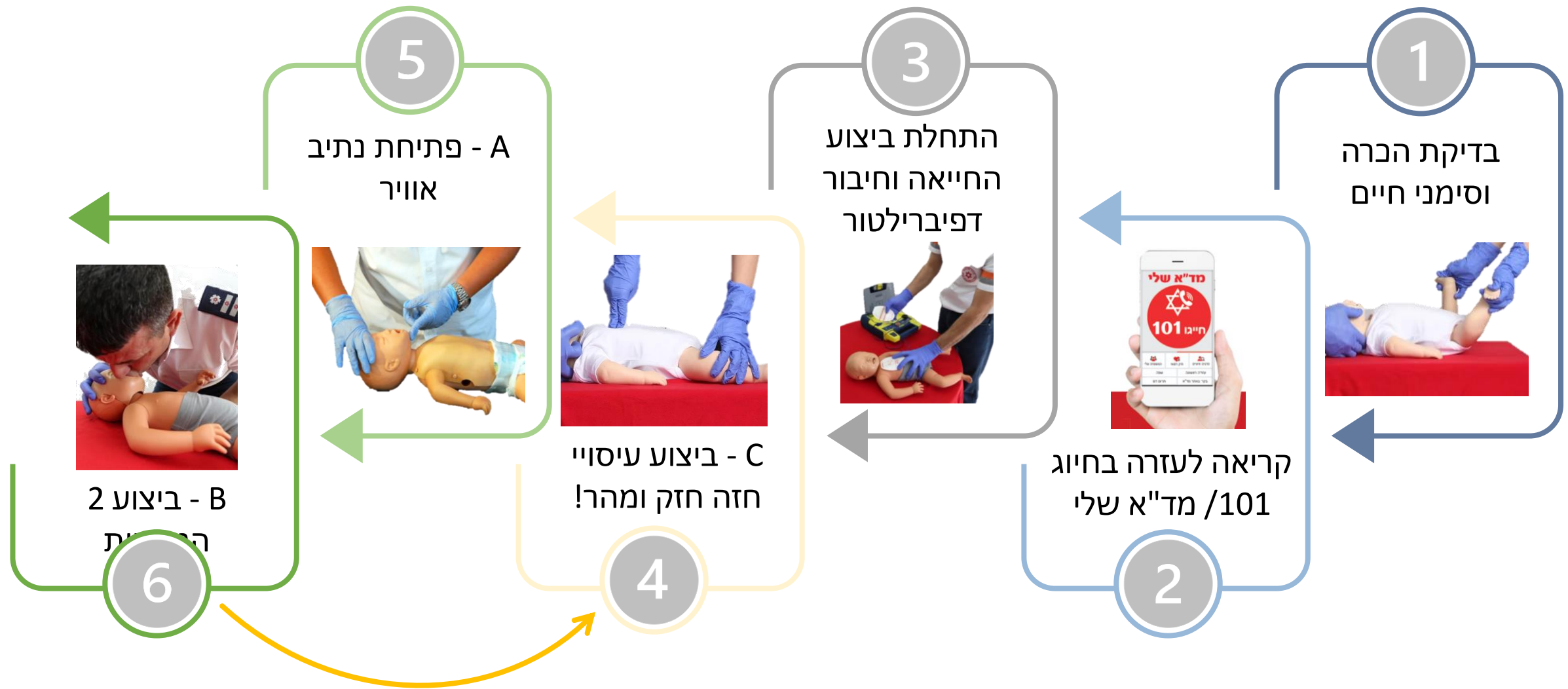
- יחס עיסויים – הנשמות של 30:2 מהווים סבב החייאה אחד להחייאה ע"י אדם בודד.
- כאשר יש מטפל נוסף, יחס עיסויים-הנשמות יהיה 15:2 לסבב החייאה אחד.
- על המטפל לבצע הערכה מחודשת כל חמישה סבבים/2 דקות.
- לאחר חיבור דפיברילטור, יש לפעול בהתאם להנחיותיו.
- הדפיברילטור יאבחן כל 2 דקות האם ישנו קצב הדורש שוק חשמלי.
- אם הופיע חיים כמו תזוזה או נשימה, יש לשמור על נתיב האוויר פתוח עד להגעת צוותי מד"א.

סיכום החייאת ילדים

סיכום החייאת תינוקות

סיכום מרכיבי החייאה

מרכיב	מבוגרים	ילדים	תינוקות
בטיחות	וודא שהסביבה בטוחה לך ולמטופל.		
זיהוי	לא מגיב (בדיקה מילולית ופיזית).		
	לא נושם או נושם בצורה לא תקינה.		
רצף החייאה	C-A-B		
קצב עיסויים	בין 100 ל-120 עיסויים בדקה		
עומק עיסויים	לפחות 5 ס"מ ולא יותר מ-6 ס"מ	לפחות 1/3 מעומק בית החזה (בערך 5 ס"מ)	לפחות 1/3 מעומק בית החזה (בערך 4 ס"מ)
אופן ביצוע עיסויים	שתי ידיים	יד אחת או שתיים	שני אגודלים או שתי אצבעות
חזרת בית חזה	הקפד על חזרה מלאה של בית החזה בין עיסוי לעיסוי. בצע החלפה של איש הצוות המעסה בכל 2 דקות. אין להישען על בית החזה בין עיסוי לעיסוי.		
נתיב אוויר	שיטת מצח סנטר- Head Tilt- Chin Lift		
יחס עיסויים- הנשמות	מטפל יחיד: 30:2 (30 עיסויים ו-2 הנשמות) זוג מטפלים: 15:2 (15 עיסויים ו-2 הנשמות)		
הנשמה יעילה	עד לעליית בית החזה של המטופל ולא יותר משנייה אחת.		
דפיברילטור	יש לחבר ולהשתמש בדפיברילטור ברגע שהוא זמין. ככלל, יש לצמצם את ההפרעות לביצוע עיסויים לפני ואחרי מתן שוק חשמלי. לאחר מתן שוק חשמלי יש לבצע מייד עיסויים.		

החייאת יחיד

תרגול

חנק מגוף זר

Foreign-Body Airway Obstruction

טיפול בחסימה קלה

התערבות במקרה זה עלולה לדחוק את הגוף הזר ממקומו ולהרע את מצבו של המטופל ולהוביל

לחסימה חמורה

הושב את המטופל, שמור על נתיב האוויר ועודד אותו לשיעול

יש לפנות לבית החולים לצורך השגחה ולהמשך בירור

טיפול בחסימה חמורה במבוגרים ובילדים

• וודא שמדובר בחסימת נתיב אוויר חמורה

• בדוק את הסימנים ושאל את הנפגע "האם אתה נחנק?"

• בצע לחיצות ברום הבטן עד שהגוף הזר ייצא או עד שהמטופל יאבד את הכרתו

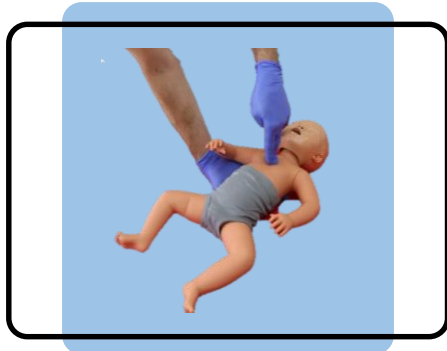

לחיצות ברום הבטן

פעולות החירום בתגובה אלרגית קשה

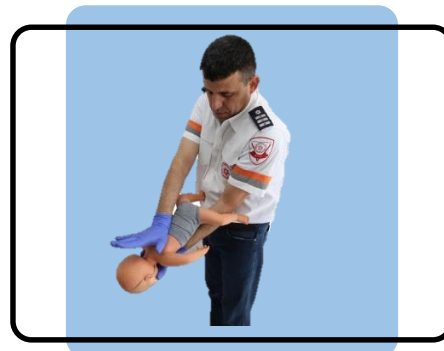
3

המשך לבצע טפיחות בין השכמות בשילוב עם לחיצות חזה עד שהגוף הזר ייצא או עד שהמטופל יאבד את הכרתו

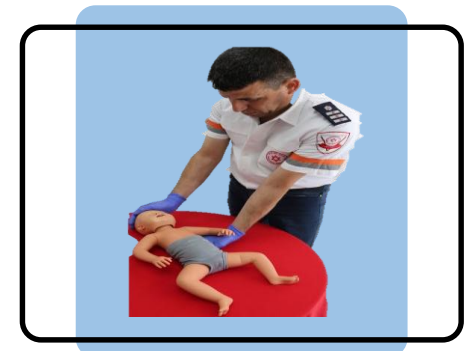
2

בצע 5 טפיחות בין השכמות ולאחר מכן 5 לחיצות בחזה

1

וודא שמדובר בחסימת נתיב אוויר חמורה, בדוק את הסימנים, שלול את היכולת לבכות או להשמיע קול

לסיכום – טיפול בחנק מגוף זר

מטופל בהכרה

מבוגרים	ילדים (עד להופעת סימני התבררות)	תינוקות (עד גיל שנה)
<p>1. וודא שמדובר בחסימת נתיב אוויר חמורה/ שאל את הנפגע "האם אתה נחנק?"</p> <p>2. בצע לחיצות ברום הבטן</p> <p>3. המשך לבצע לחיצות ברום הבטן עד שהגוף הזר ייצא או עד שהמטופל יאבד את הכרתו</p> 		<p>1. וודא שמדובר בחסימת נתיב אוויר חמורה</p> <p>2. בצע 5 טפיחות בין השכמות ולאחר מכן 5 לחיצות חזה</p> <p>3. המשך לבצע טפיחות בין השכמות בשילוב עם לחיצות חזה עד שהגוף הזר ייצא או עד שהמטופל יאבד את הכרתו</p>

מטופל מחוסר הכרה

4. הזעק עזרה - 101
5. אם המטופל מחוסר הכרה, ללא נשימה או עם נשימה לא אפקטיבית, השכב את המטופל על הרצפה/מצע קשיח מוגבה (בהתאם לגיל) והתחל לבצע החייאה הכוללת עיסויים והנשמות
6. לפני ביצוע הנשמה, הבט לחלל הפה וחפש אחר גוף זר והוצא אותו במידת האפשר
7. המשך לבצע החייאה במחזורים של 2 דקות, עד להגעת צוות מד"א

שלבי הטיפול ולקיחת אנמנזה* בחולה ובפצוע

שלבי הטיפול בחולה ובנפגע (Patient Care)

- נועד למצוא ולטפל במצבי חירום מסכני חיים בטווח המיידי
- יש לבצע את הסבב במהירות וביסודיות ולספק טיפול בהתאם

שלבי התשאול

שלב הטיפול – ביצוע אנמנזה

חשוב להבין מהמטופל מהי תלונתו העיקרית.

חשוב להבדיל בין מידע סובייקטיבי לבין מידע אובייקטיבי.

האם סבל מבעיה דומה בעבר?

אם כן, מה קרה בפעם הקודמת?

האם ישנן מחלות רקע כרוניות?

רגישויות לתרופות, חרקים, חומרים או גורמים סביבתיים?

הרגלים כמו עישון, צריכת אלכוהול, שימוש בסמים?

גורמי סיכון כמו עודף כולסטרול בדם, עודף במשקל, סוכרת?

נטילת תרופות באופן קבוע? כמה? מתי?

סיכום מרכיבי תשאול

1 סימנים וסימפטומים?

1

2 רגישות ואלרגיות?

2

3 טיפול תרופתי קבוע?

3

4 מחלות רקע הקשורות למחלה הנוכחית

4

5 מתי אכל/שתה לאחרונה?

5

6 אירועים שקדמו או גרמו למחלה/פציעה?

6

S

A

M

P

L

E

דיון מקרה ותרגול

טיפול בחולה ולקיחת אנמנזה (תשאל רפואי)

ילדה בת 2.5 מגיעה באיטיות לעבר הסייעת.
היא מתקשה לנשום וקולות צפצופים
נשמעים.
מה עליך לעשות?

דיון מקרה ותרגול

טיפול בחולה ולקיחת אנמנזה (תשאול רפואי)

את/ה נמצא במסעדה.

לפתע בשולחן מולך תינוק בן חצי שנה מתקשה

לנשום, שפתיו נפוחות ועל פניו פריחה אדומה.

על השולחן שאריות של קפה ועוגה שההורים

אכלו.

מה עליך לעשות?

דיון מקרה ותרגול

טיפול בחולה ולקיחת אנמנזה (תשאול רפואי)

לאחר ארוחת הצהריים בגן הילדים, הסייעת
שלך מתלוננת על כאב ראש חזק, נימול
וחולשה ברגל וביד שמאל.
מה עליך לעשות?

דיון מקרה ותרגול

טיפול בחולה ולקיחת אנמנזה (תשאל רפואי)

את מסתובבת בחצר הגן ומבחינה בילד קורס
ומאבד הכרה. כשניגשת אליו הכרתו שבה אליו,
אולם הוא אינו זוכר מה קרה, בוכה ונראה מעט
מבולבל.

מה עליך לעשות?

תגובה אלרגית ומזרק אפיפן

תכנון - איך נערכים לקבלת ילד אלרגי למוסד החינוכי?

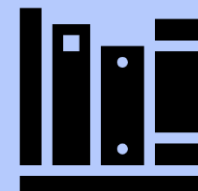
זיהוי בעת רישום ילד עם
אבחנה רפואית לאלרגיה
למזון ויידוע ההורים כי יש
לעדכן על כל אבחנה
חדשה (במידה וקיימת)

תכנון ותרגול מצבי חירום
לאלרגיה ולמזון

תכנון התנהלות שוטפת
כך ששגרת המוסד
לא תיפגע

לימוד והכרת הנושא
באמצעות הדרכות,
לומדה, סרטון, חוזר
מנכ"ל וכו'

תפעול - איך נערכים לקבלת ילד אלרגי למוסד החינוכי?

הגברת המודעות לניקוי,
חיטוי והיגיינה בקרב
הילדים ובאי המוסד

הכרת מיקומו של
מזרק האפיפן ושליטה
בתפעולו

הכרזת מרחבים
מוסכמים/כלל המוסד
כסביבה בטוחה במוסד
החינוכי (איסור הכנסת
האלרגן לתוכם)

שילוט המוסד
החינוכי

פעולות שגרת היום יום – ניקיון והיגיינה

איסור החלפת כלים וכלי
אוכל בין הילדים ואיסור
העברת מזון בין הילדים

טרם אכילת המזון ולאחריו –
על כלל השוהים במוסד
לרחוץ את ידיהם במים ובסבון

יש לתדרך את צוותי
הניקיון והמטבח בנושא
האלרגיה ומתן דגשים
בנושא

תמיסות על בסיס אלכוהול לחיטוי
ידיים – לא יעילות במקרים הללו

תגובה אלרגית קלה וקשה - ההבדלים

תגובה קשה

תגובה פתאומית המערבת שתי מערכות או יותר בגוף או מערכת אחת בחומרה קשה

כללי

חוסר הכרה

מערכת לב וכלי דם

חיוורון
סחרחורות
התעלפות
ירידת לחץ דם
כחלון

מערכת הנשימה

גרד ונפיחות
בלשון, בלוע,
בשפתיים או בפה
צרידות
כחכוח בלוע או
תחושת צריבה
קוצר נשימה
צפצופים
שיעול טורדני

תגובה קלה

תגובה בחומרה קלה המערבת מערכת אחת בלבד

מערכת העיכול

בחילות
הקאות
כאבי בטן עוויתיים
שלשולים

מערכת הנשימה

נזלת מימית
גרד בלוע
גרד באף
התעטשויות

מערכת העור

תפרחת מופשטת
גרד
נפיחות בגפיים
בצקות

מה נחשבת חומרה קשה?

מעורבות של דרכי האוויר, צרידות, קושי בנשימה וחוסר הכרה

פעולות החירום בתגובה אלרגית קשה

3

במידה והנפגע מחוסר הכרה ואינו נושם, יש לבצע החייאת לב ריאות.

2

חיוג מידי למוקד החירום של מד"א - 101.

1

הזרקה מיידית של מזרק אפיפן.

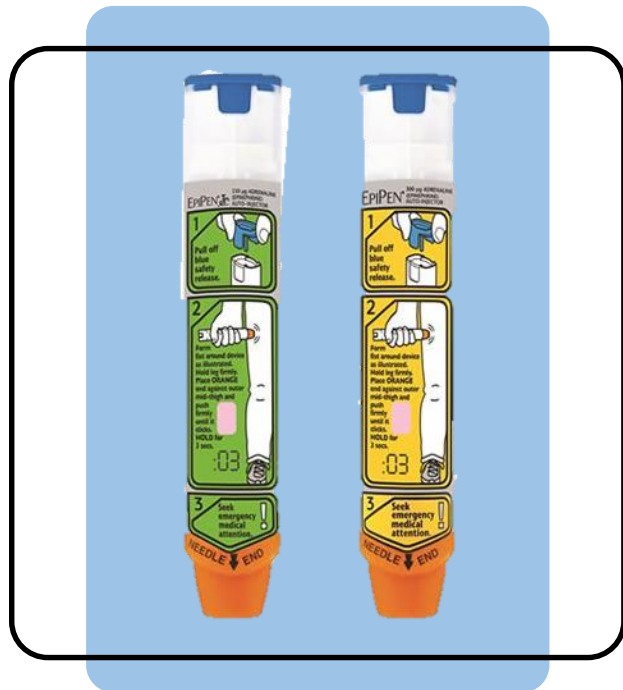
השימוש במזרק אפיפן

- מזרק אוטומטי
- מכיל כמות מדודה של אדרנלין סינטטי
- מיועד להזרקה תוך שרירית בדרך במקרים של תגובה אלרגית קשה

יש שני סוגי מזרקים עם מינון תרופה שונה:

● מזרק למבוגרים – 0.3 מ"ג

● מזרק לילדים – 0.15 מ"ג

פגיעות מבעלי חיים

סוגי פגיעות מבעלי חיים

נשיכה

- נשיכת כלב
- נשיכת חתול
- נשיכת עכביש

עקיצה

- עקיצת עקרב
- עקיצת דבורה
- עקיצת מדוזה

הכשה

- הכשת נחש

הפגיעות שלעיל הינן השכיחות ביותר
קיימות פגיעות נוספות מבעלי חיים שלא נתייחס אליהן בשיעור זה

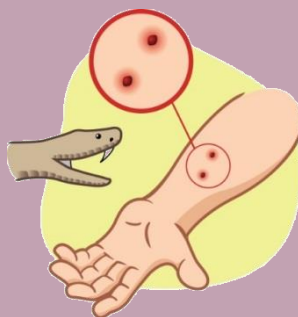

הכשות

- בישראל קיימים כ-40 מיני נחשים, מתוכם 9 ארסיים
- שיעור ההכשות גבוה יותר בעונות **האביב והקיץ**
- הגורמים המשפיעים על חומרת הפגיעה הם **החומרים הרעילים שבארס ותגובת הנפגע** לארס
- בשלב טרום בית החולים **כל הכשת נחש תחשב להכשת נחש ארסי**

צפע ארצישראלי (ארסי)
95% מההכשות מידי שנה

עקיצות

- עקיצות מבעלי חיים שכיחות בכל הארץ ובכל חודשי השנה
- בישראל קיימים 21 מיני עקרבים, מתוכם 5 ארסיים
- רוב עקיצות העקרב מתרחשות בכפות הידיים או בכפות הרגליים
- הארס עלול לגרום לתגובה מקומית ועד להופעת תסמינים נוירולוגיים
- בקרב ילדים וקשישים, עקיצת דבורה או מדוזה מסוכנת גם כאשר אין רגישות ידועה
- השפעת הארס נעה בין גירוי עורי ועד למוות באוכלוסיות סיכון

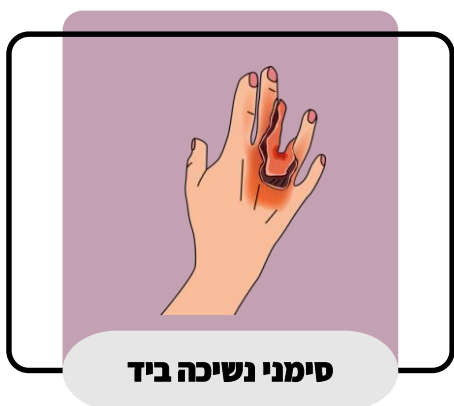
נשיכות

- נשיכות בעלי חיים נגרמות לרוב מכלבים (80%-90%) וחתולים (10%)
- ההערכה היא שמחצית מהנשיכות אינן מדווחות ומטופלות עצמאית
- בשונה ממבוגרים, ילדים נמצאים בסיכון גבוה יותר לנשיכות בפנים ובצוואר
- הסכנה העיקרית בנשיכות בעלי חיים הינה הדבקות בכלבת ובזיהומים
- חשוב לדווח על כל אירוע של נשיכה ללשכת הבריאות המחוזית!

סימנים מקומיים

סימני נשיכה/ עקיצה/ הכשה

כאב מקומי/ חוסר תחושה

נפיחות ובצקות

המטומות/ אודם/ שלפוחיות

תחושת נימול

דימומים/ שריטות

מינהל
ביטחון בטיחות
חירום וסייבר

אובייקט את הביטחון בחינוך

משרד החינוך

סימנים כלליים

מתח/ פחד/ חרדה

בחילות והקאות

כאבי בטן

שלשולים

דופק ונשימה מהירים או איטיים (תלוי בסוג הארס והפגיעה)

הפרעות בקצב הלב

תגובה אלרגית חמורה (אנאפילקסיס)

פרכוסים

שינויים ברמת ההכרה עד לחוסר הכרה

סכנות

הפרעות קרישה ודימומים

תגובה אלרגית חריפה (אנאפילקסיס)

פגיעה נוירולוגית

זיהום

הלם

פגיעה אסתטית

טיפול בהכשה

הזעקת עזרה

תמיכה ב-ABC, תוך שמירה על SAFETY

הרגעת המטופל והשהייה במנוחה מוחלטת

לא להיכנס ללחץ

הסרת בגדים לוחצים ותכשיטים מהאיבר המוכש

סימון מקום ההכשה במידת האפשר

קיבוע הגפה הפגועה וחבישה עם תחבושת אלסטית (אם יש)

חבישת הגפה הפצועה

טיפול בנשיכות

- הזעקת עזרה
- תמיכה ב-ABC, תוך שמירה על SAFETY
- הרגעת המטופל והשהייה במנוחה מוחלטת
- שטיפת הפצע בכמויות גדולות של מים וסבון
- עצירת דימומים פעילים ע"י לחץ ישיר
- מריחת משחה אנטיביוטית לאחר שלילת רגישות
- חבישת פצע הנשיכה

דגשים

- אין למצוץ/ לשרוף / לחתוך את מקום הפגיעה
- אין להניח חסם ורידים או עורקים
- אין לרדוף אחרי בעל החיים
- יש להרחיק את המטופל מהחיה הפוגעת תוך שמירה על SAFTEY
- יש לעצור דימומים באמצעות לחץ ישיר
- יש למסור תיאור שנאסף על בעל החיים לצוות מד"א

דיון מקרה ותרגול מודעות לסכנות

דיון מקרה ותרגול מודעות לסכנות

מצבי חירום שכיחים

עילפון - גורמים

- לחץ נפשי, מתח, חרדה
- שינוי תנוחה מהיר (משכיבה לישיבה, מישיבה לעמידה)
- כאב
- תשישות
- מחסור במזון
- שהייה ממושכת בחום/ התייבשות
- גורמים לבביים
- הריון

עילפון – סימנים וסימפטומים

- חולשה כללית
- חיוורון והזעה
- דופק ונשימה מהירים
- בחילות והקאות
- בלבול
- הפרעות בשמיעה ובראייה
- שחור בעיניים
- לחץ דם נמוך
- כאב ראש וסחרחורת

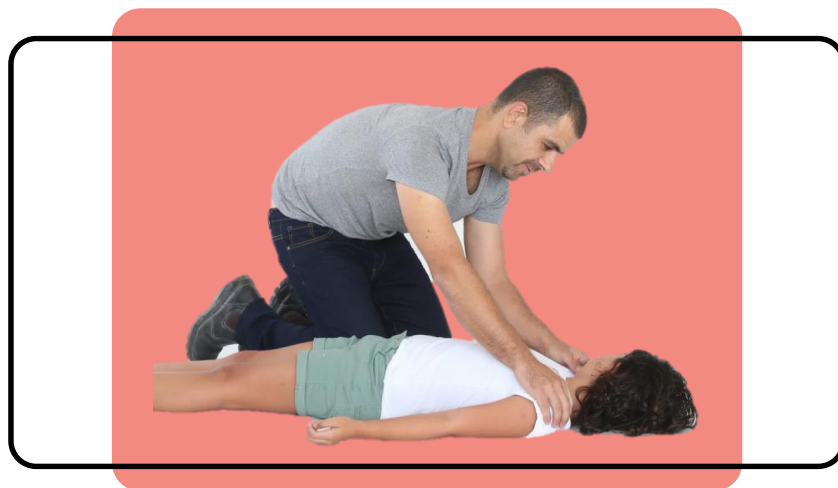
לעיתים קיימים סימנים מקדימים המתוארים כתחושת עילפון וחולשה, "שחור בעיניים", סחרחורת.

עילפון - סכנות

- פגיעה בנתיב האוויר
- טראומה (פציעה) משנית לנפילה
- חוסר הכרה

עילפון - תנוחת התאוששות - בזמן התעלפות

1

2

3

4

עילפון - טיפול

טיפים למניעת התעלפות:

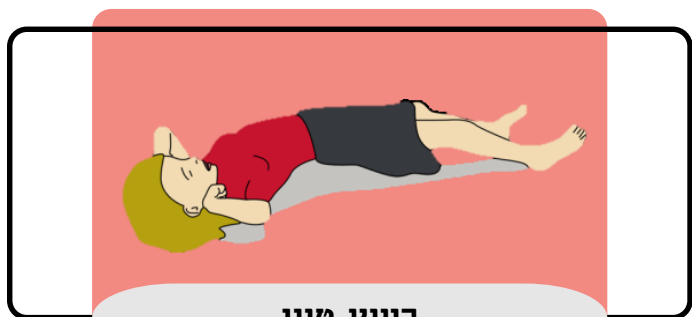
- הקפידו על שתייה
- אכלו באופן סדיר כדי לשמור על רמת הסוכר בדם
- קומו לאט ממצב ישיבה/שכיבה

- 1 הזעקת עזרה – חייגו 101
- 2 השכבת הילד והרמת רגליו ב-30 מעלות
- 3 תמיכה ב-ABC
- 4 לאחר התאוששות הילד – יש להקימו בהדרגה
- 5 בשום אופן אין להתיז מים או לסטור לילד!
- 6 כל עוד המטופל מחוסר הכרה, יש לפעול על-פי סכמת ההחייאה

אם האדם מרגיש שהוא "עומד להתעלף" הנחו אותו לשכב על הרצפה בזהירות והרימו את רגליו

כיווץ טוני

כיווץ

פרכוס כללי

2 סוגים:

- התקף קטן - שינויים ברמת ההכרה לזמן קצר (עד 10 שניות, שכיח בגילאים 4-12)
- התקף גדול - עוויתות כלליות

סכנה

- התקף גדול הינו מצב חירום **מסכן חיים**
- נדרש טיפול מידי

פרכוסים - סוגים

פרכוס חלקי

מתאפיין ב:

- 'ניתוק' מהמציאות
- עוויתות בפנים
- תנועות לא רצוניות (לדוגמה בשפתיים)

משך ההתקף

- לרוב נמשך מספר דקות
- המטופל חוזר לעצמו מהר

פרכוסים – סימנים

- הפסקת תגובה פתאומית (לפעמים בליווי בכי)
- כיווץ והרפיית גפיים בצורה בלתי נשלטת
- נוקשות וקימור של הגב
- הפרשת ריר/קצף מרובה
- אי שליטה על סוגרים
- סימני נשיכה על הלשון
- סימני חבלה חיצוניים
- סטיית מבט, גלגול עיניים למעלה
- הזיות

כל אחד מהסימנים הללו עשוי להעיד על פרכוס.
לא כל פרכוס כולל עוויתות והתכווצויות שרירים!

מינהל
ביטחון בטיחות
חירום וסייבר

משרד החינוך
אובייקט את הביטחון בחינוך

פרכוסים – סכנות

חוסר חמצן למוח

פגיעה בנתיב האוויר

חוסר הכרה

פציעות ופגיעות משניות

היפוגליקמיה (תת-סוכר בדם)

נזק מוחי קבוע

פרכוסים - מה עושים כשאדם מפרכס?

לאחר ההתקף

- 1 תמיכה ב-ABC
- 2 ניקוי הפרשות מחלל הפה והאף
- 3 השכבת המטופל על הצד (תנוחת החלמה)

במהלך ההתקף

- 1 הזעקת עזרה והשגת דפיברילטור
- 2 הרחקת חפצים העלולים לפגוע במטופל
- 3 ריפוד הראש והשכבת המטופל על הצד
- 4 שמירה על נתיב אוויר

מינהל
ביטחון בטיחות
חירום וסייבר

משרד הבריאות
מובילים את הביטחון במינוח

פרכוסים – דגשים בטיפול

אין להכניס אצבעות או חפצים אחרים לתוך פה הילד

אין לעצור את הפרכוס בכוח

במידה ויש למטופל 'תוכנית טיפול מותאמת אישית' יש לפעול לפיה

פרכוסים - פרכוסים חום

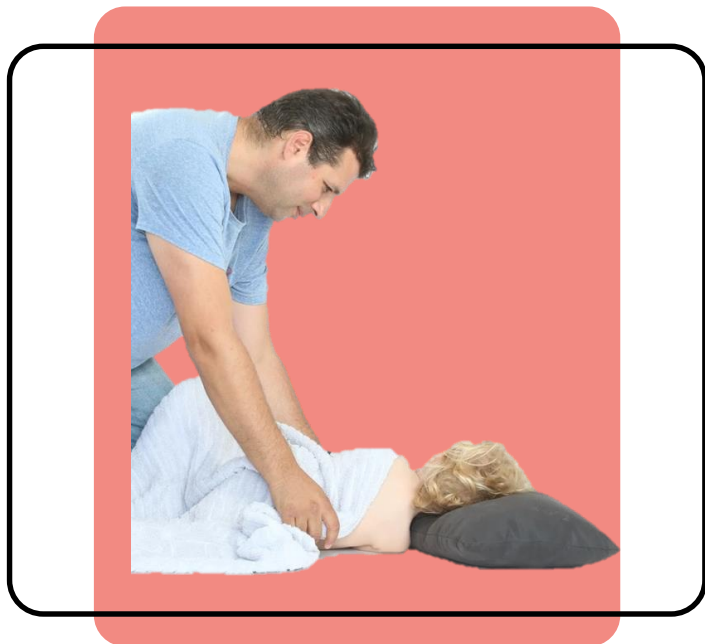
- מתרחש לרוב בילדים בין הגילאים חצי שנה עד 5 שנים
- לעיתים פרכוסים חום מהווים את העדות הראשונה למחלת החום ורק לאחר שמתרחש הפרכוס מזהה החום
- הסיבה נגרמת כתוצאה מעלייה דרסטית ומהירה בחום הגוף הפנימי
- בד"כ קצרים, אינם מזיקים ואינם גורמים לנזק מוחי באופן ישיר

פרכוסים - דגשים לטיפול בפרכוסי חום

- הסר בגדים וקרר את המטופל באמצעות מגבת רטובה
- הזעק עזרה, הטה את הילד על הצד ושמור על נתיב האוויר
- רפד את ראש הילד והרחק חפצים שעלולים לסכן אותו
- בזמן פרקוס אין להכניס את הילד לאמבטיה/לשפוף עליו מים
- אין להכניס אצבעות לתוך פה הילד
- אין לעצור את הפרקוס בכוח

הרעלות – גורמים שכיחים

תרופות

מוצרי ניקיון וקוסמטיקה

חומרי הדברה

צמחים רעילים

סוללות

מוצרי מזון מזוהמים

מתכות

פחמן חד חמצני – CO

סמים או אלכוהול

בליעת סוללה עשויה לגרום לכוויות מסכנות חיים בוושט, במעי ובדרכי הנשימה, בייחוד בילדים. יש לפנות בהקדם האפשרי לבית החולים ולמסור מידע על גודל וסוג הסוללה, כדי שיוכלו להוציא אותה.

קיסוס רעיל

הרעלות - דרכי חשיפה לרעלים

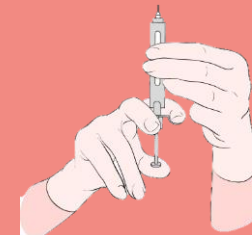
הרעלת שאיפה

הרעלת בליעה

הרעלת ספיגה

הרעלת הזרקה

הרעלות - סימנים

- סימנים סביבתיים (אריזות פתוחות/משומשות), עשן, מחטים, עדות של אנשים בסביבה
- שינויים ברמת ההכרה (התנהגות מוזרה עד אובדן הכרה)
- הקאות, התכווצויות בבטן, שלשולים
- פרכוסים
- סחרחורות
- תחושת "שריפה" בבטן, בפה או בלשון
- כוויות באזור הפה/הלשון
- שינויים בחום הגוף

מינהל
ביטחון בטיחות
חירום וסייבר

אובליג'ים את הביטחון במינ'ק

משרד ה'ינ'ך

הרעלות – סכנות

- פגיעה בזיכרון
- חבלות משניות
- התעוררות מצבי חירום התנהגותיים ופסיכיאטריים
- אי ספיקת כליות ופגיעה בכבד
- שינויים בחום הגוף (תת או יתר חום גוף)
- דיכוי נשימתי עד דום נשימה
- הפרעות בקצב לב עד לדום לב

הרעלות - טיפול

1 מניעה להרחיק חומרי ניקוי ומוצרים רעילים מהישג ידם של הילדים

2 הזעקת עזרה לחייג 101

3 ראשוני לבצע תמיכה ב-ABC

4 בטיחות סריקת זירת האירוע ושמירה על בטיחות המטופלים

5 טיפול הרחקה מגורם מסכן, הפשטת המטופל ו/או ניגוב פיו ופניו במידת הצורך

במקרה של חשיפה לאבקה יבשה שנשפכה על הגוף יש להבריש אותה בעדינות מהעור ולאחר מכן לשטוף עם מים במשך 15 דקות לפחות.

הרעלות - דגשים

- יש להקפיד על הבטיחות של המטפל והמטופל
- יש לחפש אריזות, בקבוקים או שאריות של חומרים ולהביאם לבית החולים על מנת שיוכלו לסווג ולטפל בהתאם לסוג הרעל
- יש לנסות לגלות מה הייתה כמות הרעל ומתי התרחשה ההרעלה
- אין לתת שתייה או מזון
- אין לעודד הקאה
- שמור את חומרי הניקוי באריזות המקוריות

טביעה

- טביעה היא תהליך המתרחש בתוך נוזל (בד"כ מים) שתוצאתו פגיעה ביכולת הנשימה
- מספיקה כמות מועטה של מים כדי לגרום לטביעה בעיקר בתינוקות ובילדים קטנים
- נוזל ואוויר בנתיב האוויר של הנפגע מונעים ממנו לנשום בצורה תקינה או מונעים ממנו לנשום כלל
- טביעה עלולה להוות אירוע ראשוני ובמקרים אחרים אירוע משני למצב חירום רפואי אחר
- סיבוכים פיזיולוגיים עלולים להתרחש בטווח של דקות עד ימים לאחר שאיפת המים

מינהל
ביטחון בטיחות
חירום וסייבר

משרד הבריאות
אובייקט את הביטחון במינח

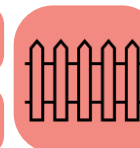
טביעה - טביעה משנית

- מים שנשאפים תוך כדי טביעה עלולים לגרום לסיבוכים פיזיולוגיים
- סיבוכים אלו גורמים ב-25% מהמקרים למוות
- הסיבוכים עשויים להופיע גם **96 שעות ויותר** לאחר שאיפת מים
- טביעה משנית היא מצב של **הופעת הסיבוכים בשלב מאוחר יחסית**
- בכדי למנוע מצב של טביעה משנית, חשוב **שבכל אירוע של טביעה להזעיק עזרה** ולפנות את הנפגע לבית החולים

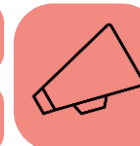
טביעה - שרשרת ההישרדות

מניעה

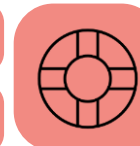
מניעת הטביעה - שמור על הבטיחות בתוך ומסביב לבריכה

זיהוי

זיהוי המצוקה ובקשה מאדם אחר לקרוא לעזרה

אמצעי ציפה

מתן אמצעי ציפה על מנת למנוע שקיעה

הוצאה מהמים

הוצאת הנפגע מהמים במידה ובטוח לעשות זאת

עזרה ראשונה

מתן עזרה ראשונה ופנייה להמשך בירור רפואי

טביעה - גורמים

- חוסר השגחה של אדם מבוגר
- נפגעים שאינם יודעים לשחות
- שחיינים מותשים שנסחפו
- מצבי חירום מקדימים (חבלות, פרכוסים..)
- תת חום גוף

טביעה - סימנים

- נפגע שנמשה מהמים או עדיין בתוך המים
- קוצר נשימה וסימני מצוקה נשימתית
- קולות בנשימה (חרחורים)
- דופק מהיר
- נפגע עצבני/ באי שקט
- עור חיוור וקר למגע
- סימני היפותרמיה (חום גוף נמוך)
- במקרים חמורים - חוסר הכרה

טביעה - סכנות

פגיעה בנתיב אוויר

דום נשימה שיוביל לחוסר חמצן ברקמות הגוף

חום גוף נמוך (היפותרמיה)

ירידה בלחץ דם

נזק מוחי כתוצאה מחוסר חמצן ממושך

דום לב

פציעות נלוות (פגיעות ראש, פגיעות עמוד שדרה, שברים)

טביעה - טיפול

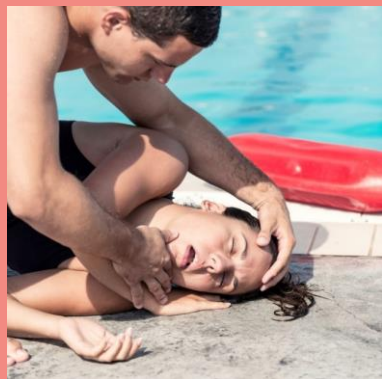
1 קריאה לעזרה חייגו 101 וקראו למציל

2 הוצאה הוצאת הנפגע מהמים תוך שמירה על Safety

3 ראשוני שמירה על נתיב האוויר ותמיכה ב-ABC

4 ייבוש הסרת בגדים רטובים, ייבוש וכיסוי

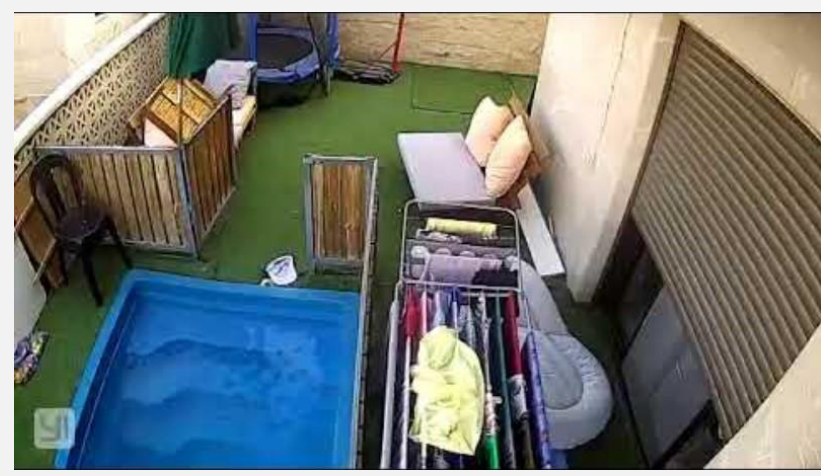
5 חירום במקרים של דום לב, יש לבצע החיאה

דיון מקרה

טביעה

פגיעות אקלים

טמפרטורת הגוף

הטווח התקין של טמפרטורת הגוף הינו 36° - 37.5° C

חום הגוף נוצר בקביעות מעצם הפעילות הנורמאלית המתקיימת בתאי הגוף ומהטמפרטורה החיצונית בה האדם שוהה

לתינוקות יכולת ויסות טמפרטורה פחותה

יש לשמור על חום הגוף של התינוקות:

בדיקת טמפרטורה

- במידת האפשר וכאשר קיים מד חום – ניתן למדוד חום דרך הפה
- לתינוקות ניתן למדוד חום רקטאלית
- אין להשתמש במד חום המכיל כספית

סוגי פגיעות אקלים

מצבי חירום כתוצאה מקור

כוויות קור ❄️

תת-חום גוף (היפותרמיה) ❄️

מצבי חירום כתוצאה מחום

התכווצות שרירים ❄️

התייבשות ❄️

מכת חום ❄️

התייבשות

נגרמת כתוצאה ממחסור נוזלים בגוף

מהווה תלונה שכיחה

הסיבות עלולות להיגרם כתוצאה משתייה בלתי מספקת או כתוצאה מאיבוד נוזלים מוגבר

ניתן למניעה!

התייבשות - גורמים

חוסר שתייה

פעילות גופנית מאומצת ללא הקפדה על שתייה

הקאות מרובות/ הזעה מרובה/ השתנה מרובה

שלשולים

חום גבוה

סוכרת

כוויות

התייבשות - סימנים וסימפטומים

- צימאון ← יובש בפה
- עור סמוק ← עור חיוור וקר
- דופק מהיר וחלש
- אי-שקט, עצבנות, תפקוד כללי ירוד, אפאטיות ← חולשה, סחרחורת, בחילות הקאות וכאבי ראש

במקרים חמורים

- הזיות והפרעות בראייה ובשמיעה
- גמישות עורית ירודה
- סימני הלם
- ירידה ברמת ההכרה עד לחוסר הכרה
- פרכוסים

התייבשות - סכנות

- הידרדרות למכת חום (הרחבה בהמשך)
- הידרדרות להלם תת-נפחי (מצב חירום על רקע חוסר בנוזלים)
- פגיעה בחילוף החומרים כתוצאה מהפרעה למאזן בגוף
- חסימה של נתיב האוויר כתוצאה מחוסר הכרה

התייבשות - טיפול

1 **מניעה** הטיפול מתחיל במניעה! יש להקפיד על שתייה מרובה

2 **קירור** הרחקה למקום מוצל וקריר, הפעל מיזוג

3 **אורור** הסרת בגדים הדוקים ולוחצים

4 **בטיחות** מתן תמיכה ב-ABC

5 **שתייה** מתן שתייה מתוקה

6 **פינוי** פינוי לבית חולים

מכת חום

מצב חירום מסכן חיים הנגרם כתוצאה מעלייה חדה בחום הגוף תוך פגיעה ביכולת להיפטר מעודף החום

טמפרטורת הליבה בד"כ מעל 40 מעלות צלזיוס עם הופעת תסמינים נוירולוגים

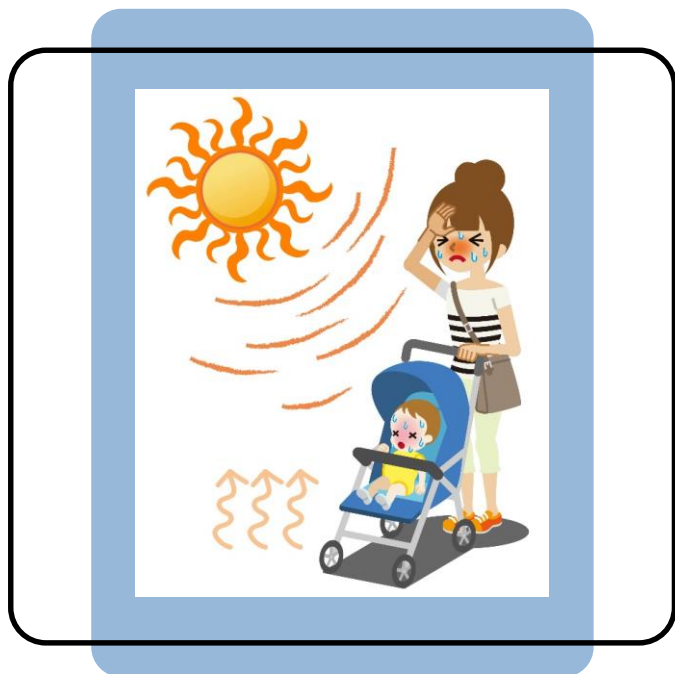
מדובר בצורה הקשה ביותר של פגיעות חום

אוכלוסיות בסיכון:

תינוקות

קשישים

חולים כרוניים

מינהל
ביטחון בטיחות
חירום וסייבר

אובייקט את הביטחון במינח

משרד הבריאות

מכת חום - גורמים

- טמפרטורה סביבתית גבוהה מאוד
- פגיעה במנגנון ויסות החום במוח
- לחות יחסית גבוהה
- זיהומים
- נטילת תרופות/ סמים/ אלכוהול
- הפרעות מטבוליות שונות

מכת חום - סימנים וסימפטומים

טמפרטורת ליבה גבוהה (חום רקטאלי גבוה מעל 40°)

עור חם, יבש וסמוק או חיזור

כאב ראש פתאומי

רעד

בעיות בראייה

נשימה שטחית ומהירה ובהמשך ירידה בקצב הנשימה

בלבול/ אפאטיות/ אגרסיביות/ הזיות/ חוסר התמצאות

פרכוסים

שינויים ברמת ההכרה עד לחוסר הכרה

מכת חום – סכנות

- הפרעות בקצב הלב עד לדום לב
- הפרעות בחילוף החומרים
- פגיעה בתפקוד איברים חיוניים
- פגיעה בנתיב האוויר כתוצאה מחוסר הכרה

מכת חום - טיפול

- 1 **עזרה** הזעקת עזרה - חייגו 101
- 2 **בטיחות** תמיכה ב-ABC כולל מדידות חום חוזרות
- 3 **אוורור** הפשטה מלאה והרחקה למקום קריר ומוצל
- 4 **קירור** קירור הגוף באמצעות סדינים רטובים והפעלת מזגן
- 5 **שקיות קירור** הנחת שקיות קירור בבתי השחי ובמפשעות
- 6 **למטופל בהכרה** לתת שתייה המכילה מלחים, אם אין - לתת מים
- 7 **תרופות** במתן תרופות להורדת חום יש לפעול בהתאם להוראות השימוש ולא לחרוג מן המינון המותר

תת חום גוף (היפותרמיה)

טמפרטורת ליבה נמוכה (חום רקטאלי מתחת ל- 35°)

תת חום גוף קשה מהווה מצב חירום מסכן חיים

אוכלוסיות בסיכון:

תינוקות

קשישים

חולים כרוניים

תת חום גוף - גורמים

גורמים שאינם סביבתיים

- גידול במוח
- פגיעת ראש
- שימוש בתרופות/ סמים/ אלכוהול
- זיהום
- התייבשות

גורמים סביבתיים

- חשיפה לתנאי מזג אוויר קיצוניים
- בגדים רטובים
- גשם/שלג
- רוחות
- טביעה במים קרים/ מי קרח
- הזעה בתנאי אקלים קרים

תת חום גוף – סימנים וסימפטומים

היפותרמיה קשה

- רעידות הפסיקו
- חוסר הכרה והאטה
- בנשימה או דום
- נשימה
- גוף מרגיש נוקשה
- דום לב

היפותרמיה בינונית

- רעידות חלשות/
- בהמשך מפסיקות
- תלונות על קור
- חוסר קואורדינציה
- ויכולת לדבר
- בלבול או התנהגות
- מוזרה
- שיקול דעת לקוי
- חוסר הכרה

היפותרמיה קלה

- רעידות נמרצות
- ותלונות על קור
- תפקוד גופני ירוד
- מתקשה לדאוג
- לעצמו

סטרס מ-קור (לא היפותרמיה)

- רעידות
- מצב נפשי והכרתי
- נורמלי
- יכול לדאוג לעצמו

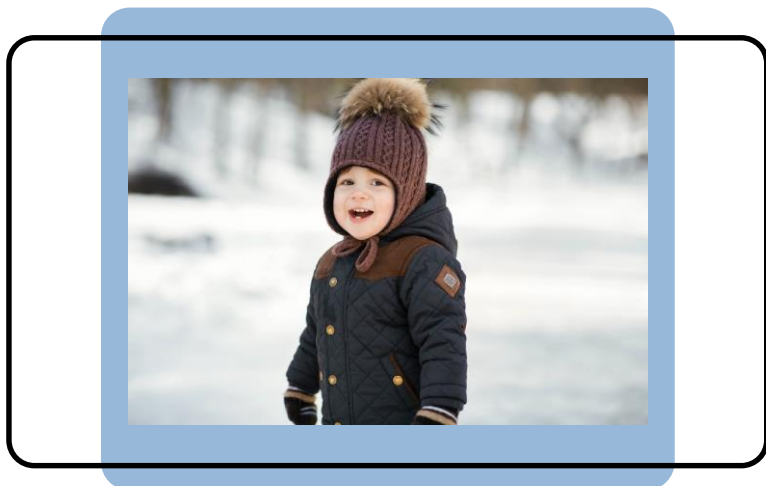
תת חום גוף - סכנות

דום נשימה

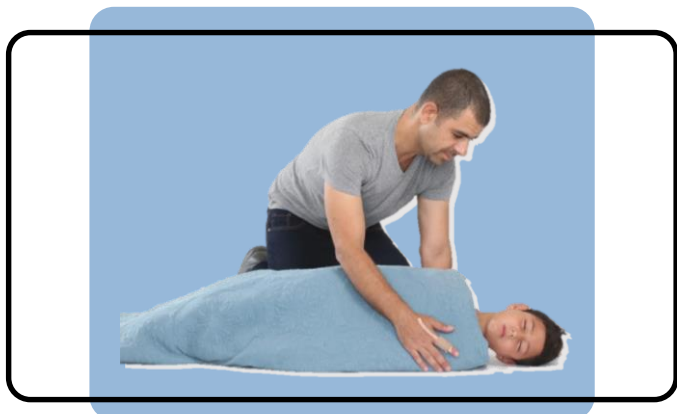
הפרעות בקצב הלב

דום לב

קפיאה של איברים

תת חום גוף - טיפול

1 עזרה הזעקת עזרה - חייגו 101

2 בטיחות תמיכה ב-ABC

3 חימום חימום החדר/העברת המטופל למקום חמים במידת האפשר

4 שכובה השכבה והימנעות מהזזה וטלטול מיותרים

5 ביגוד חם כיסוי בכובע חם, בגדים חמים ושמיות

6 חימום הגוף חימום הראש, הצוואר, החזה והמפשעות

7 הזנה מתן שתייה/מזון חמים או עתירי קלוריות וסוכר למטופלים בהכרה מלאה

אזהרה אין לקרב מקור חימום/ מים רותחים/ אש לעור המטופל

דום לב במקרה של דום לב כתוצאה מהיפותרמיה יש לבצע פעולות החיאה הכוללות שימוש בדפיברילטור

חבישות וקיבועים

דיון מקרה ותרגול

אופן השימוש באפיפן

3

- נעיצת המזרק בירך בזווית של 90 מעלות עד להשמעת הקליק למשך 3 שניות
- עיסוי מקום ההזרקה במשך 10 שניות

2

- משיכת הנצרה (המכסה הכחול)

1

- פתיחת אריזת הפלסטיק
- הוצאת המזרק מהאריזה על ידי הטיה קלה

דיון מקרה וריענון

חבישות וקיבועים

לחץ ישיר – חבישת דגל אנגליה + משולש לחץ

- חשוב להקפיד על הבטיחות של המטפל בטרם מגע עם דם
- יש לבדוק דופק פריפרי לאחר הנחת התחבושת למניעת ח.ע.
- אם הדימום אינו נעצר לאחר חבישה לוחצת יש להניח חסם עורקים

1

2

3

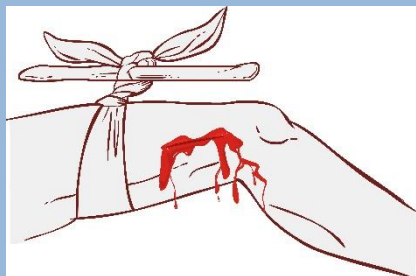
4

דיון מקרה וריענון

הנחת חוסם עורקים

חסם עורקים
רוסי (מאולתר)

חסם עורקים
הולנדי

חסם עורקים
מגומי/סיליקון

דיון מקרה וריענון

הנחת חוסם עורקים

דגשים להנחת חוסם עורקים

- יש להניח את החסם כ-5 עד 10 ס"מ מעל למקור הדימום
- אין להניח חסם עורקים על בגד או על מפרק – אם ניתן יש לשמר מפרקים
- יש לרשום את שעת ההנחה ב-4 ספרות על מקום בולט

1

2

3

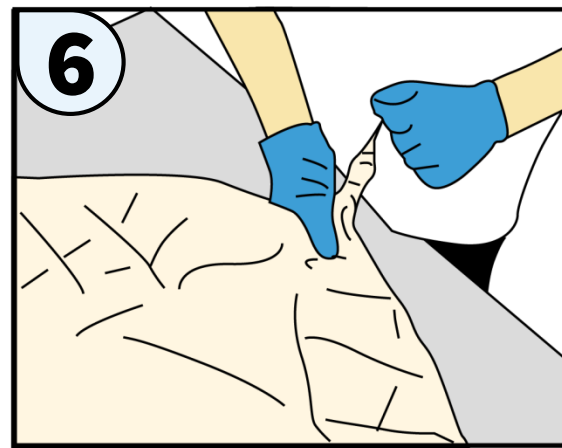
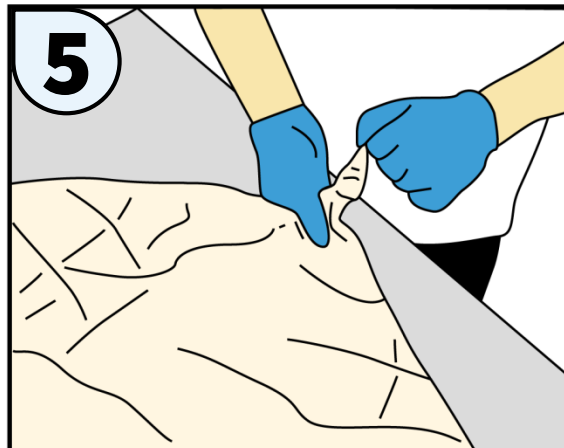
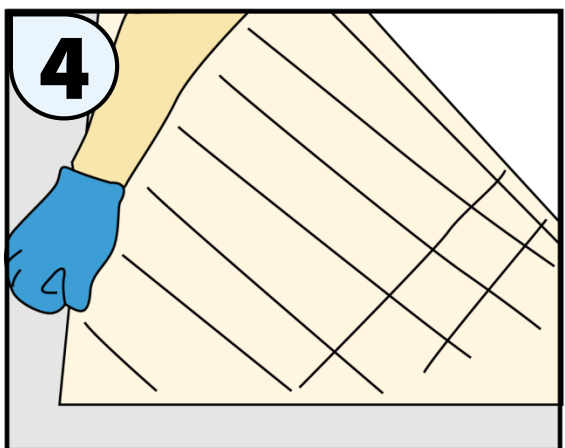
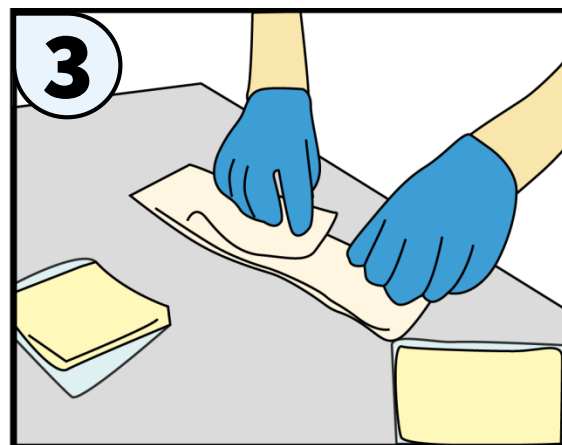
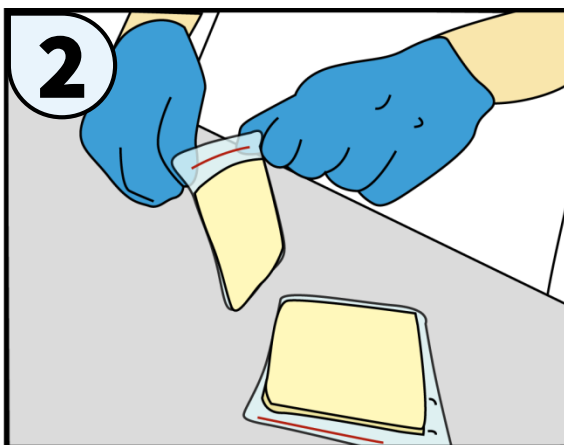
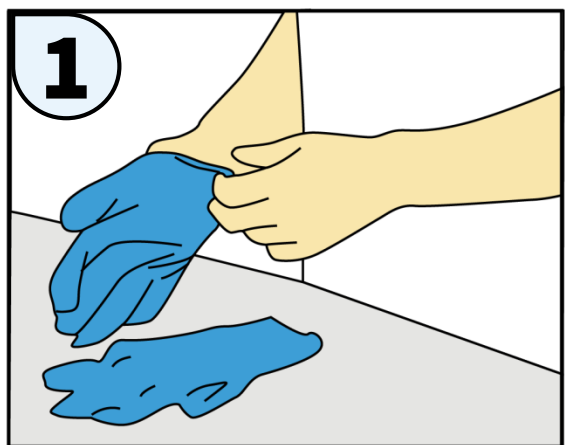

4

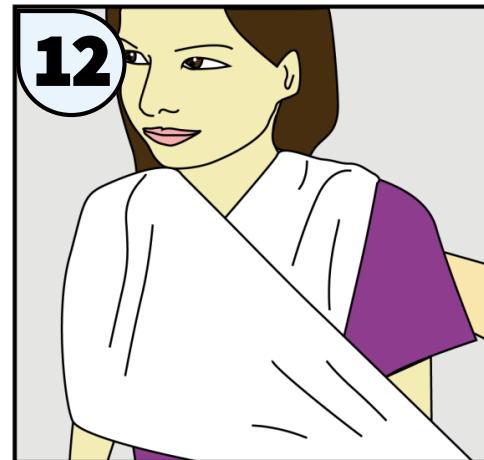
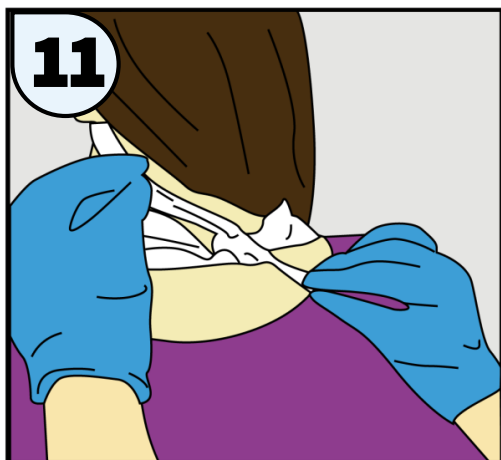
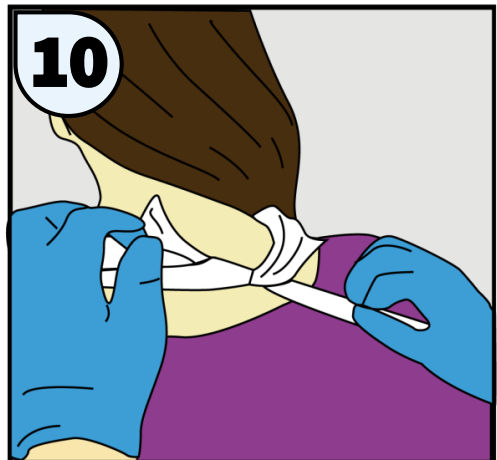
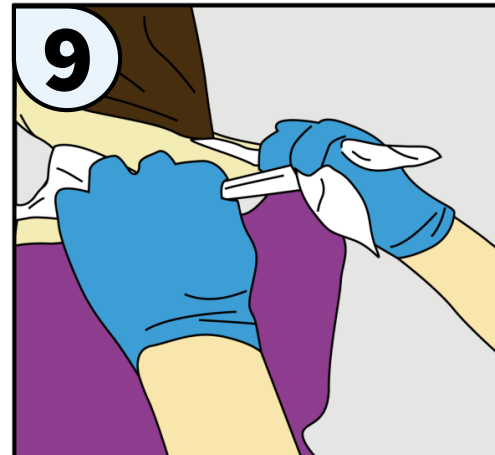
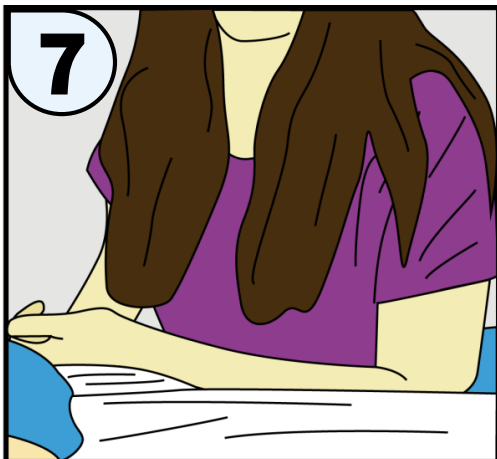

דיון מקרה וריענון שלבי קיבוע שבר ביד

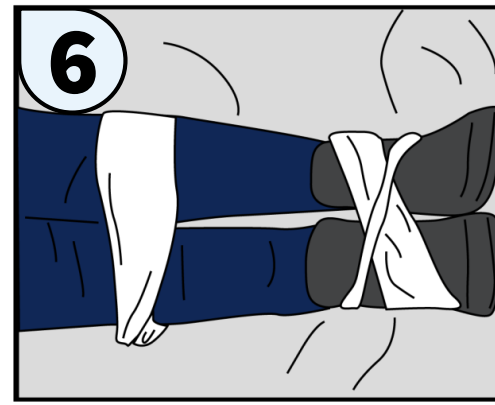
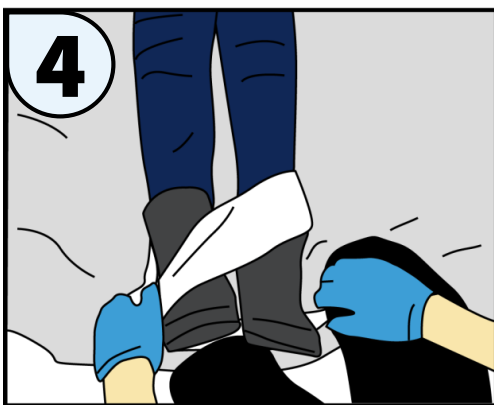
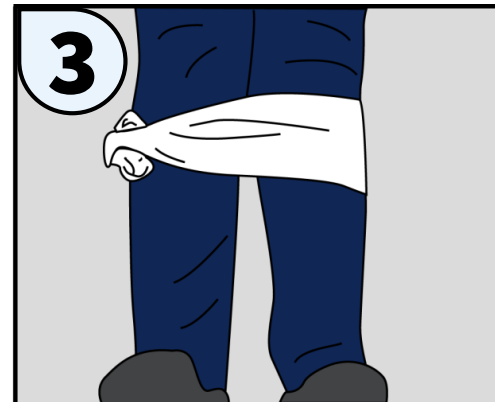
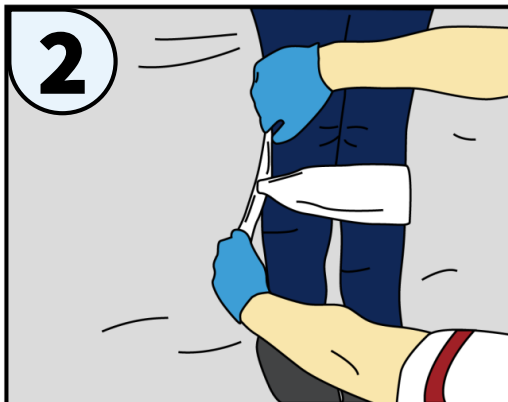
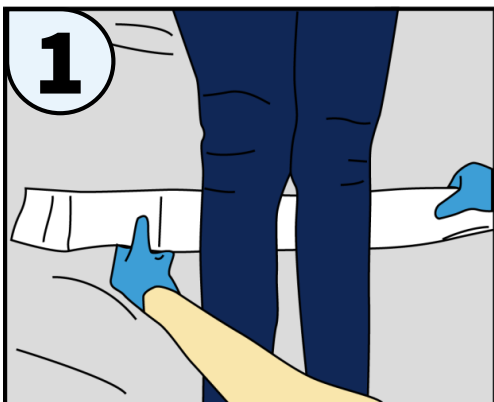

דיון מקרה וריענון שלבי קיבוע יז

דיון מקרה וריענון שלבי קיבוע רגל

חבישות וקיבועים עכשיו מתרגלים

דיון מקרה ותרגול

בן שנתיים עם סימנים אדומים

הגיע אליך פעוט עם סימן
אדום ביד.

מה יכול להיות הגורם

לאדמומיות?

כיצד תטפלי?

דיון מקרה ותרגול

בן 3 עם שינוי צורה ביד

הגיע אליך ילד בוכה וכאוב
עם שינוי צורה ביד.

**במה תחשוד? מה יכולים
להיות הגורמים לשינוי צורה?
כיצד תטפל?**

זמן לשאלות

פרק שני

התנהלות בחירום

תפיסה כללית - מטרות

הכלת אירועים כבר
בשלבם הראשונים
על מנת שאלו לא
יזדרזו

מזעור הפגיעה בנפש
הפעוטות כתוצאה
מטראומות מצבי
הביטחון והחירום
ולהעניק להם תנאים
מיטביים להשתקם

שמירה על חיי
הפעוטות וצוותי
המעונות ומזעור
הפגיעה בהם

תפיסה כללית –

מתווים בסיסיים להתנהלות במצבי חירום במעונות יום

התרחקות מהירה מהמעון

מתאים למצבי חירום כגון:

שריפה

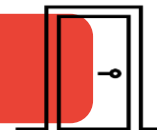
רעידת אדמה

שיטפון

התרעת צונאמי

התראת פגיעה במעון

כניסה למרחב המוגן

מתאים למצבי חירום כגון:

נפילת טילים

אירוע ביטחוני מחוץ למעון

תפיסה כללית – עקרונות כללים במעון

- הנחיות רק לצוות – הפעוטות פסיביים
- הנחיות פשוטות לצוות, "בגובה העיניים"
- הצוות כולל כל מבוגר הנמצא במעון על מנת להגדיל יחס מבוגר למס' פעוטות
- היצמדות להנחיות הגורמים הממלכתיים – פיקוד העורף ומשטרת ישראל
- הימצאות "סדר פעולות" – לגבי כל תרחיש
- ביצוע פעולות מקדימות ברגיעה
- הכשרה, הטמעה ותרגול של צוותי המעונות
- חובת השגחה על כל פעוט בכל שלב – אין מצב שפעוט יישאר לבד

פעולות מקדימות במעון בזמן רגיעה

התרעה וסיוע

אמצעי התרעה

גורמי סיוע

ציוד חירום

ניוד והנעה

מיפוי המקום המוגן ביותר – מרחב מוגן

מיפוי נקודה בטוחה במקרה של פינוי המעון

מיפוי צירי הגעה/מילוט

הכנת אמצעי ניוד והנעה לפעוטות

מסמכים

תיק חירום למעון

תיק נתונים במעון

דף קשר פנימי וחיצוני

צוות המעון

חלוקת תפקידי חירום לצוות המעון

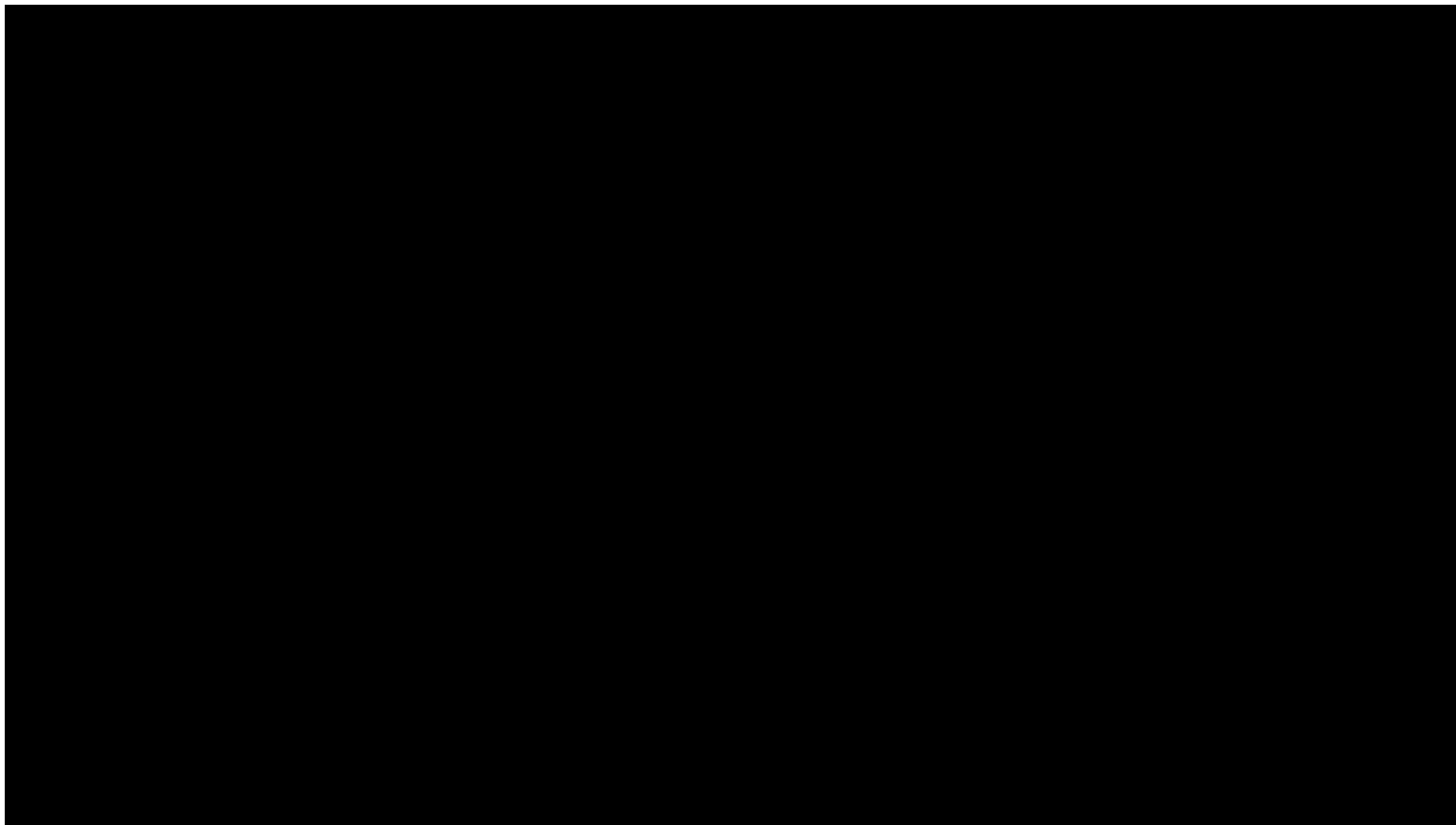
עקרונות לביצוע –

בתרחישי כניסה למרחב המוגן

- התרעה
- מוביל ומאסף של הצוות
- אפליקציה, צפירה, אמצעי תקשורת, הנחיות של גורם מוסמך
- סריקה לוודא שכל הפעוטות נכנסו
- הפצה לכל צוות המעון
- הושבה במרחב המוגן
- שיבוץ צוות, כולל המבוגרים, לכיתות
- ניתוק – חשמל, מים, גז וכו'
- ניוד – בהתאם למסלול המילוט, תוך שימוש באמצעי ניוד ואמצעי
- בדיקת נוכחות
- הנעה
- אמצעי הפגה
- ניוד במקרה של שינה ו/או כשהפעוטות נמצאים בחצר
- הורים

דוגמה – התגוננות בעת ירי טילים

תרגול ודיון קבוצתי

בתרחישי כניסה למרחב המוגן

1 הנחייה של גורם מוסמך על מצב ביטחוני מיוחד באזור בו נמצא המעון

1

2 התרחשות אירוע פח"ע באזור הסמוך למיקום המעון

2

3 חדירת גורם זר (פלילי או פח"ע) ואפשרות של תקיפת הפעוטות ו/או המטפלות

3

4 השתלטות גורמים עוינים על המעון ולקיחת הילדים ו/או הצוות המטפל כבני ערובה

4

5 החלטה על יציאה לחצר במצב מתיחות

5

6 אירוע אזעקה מתקפת טילים ו/או רקטות

6

7 אירוע בו יש נפילת טיל/רקטה או הישמע פיצוץ סמוך למבנה המעון

7

עקרונות לביצוע –

בתרחישי פינוי המעון או התרחקות ממנו

ניוד במקרה של שינה ו/או כשהפעוטות

נמצאים בחצר

מוביל ומאסף של הצוות

סריקה לוודא שכל הפעוטות נכנסו

ניתוק – חשמל, מים, גז וכו'

ניוד (עפ"י צורך) לנקודת כינוס בטוחה

ומרוחקת

בדיקת נוכחות

אמצעי הפגה

התרעה/ זיהוי צורך והחלטה על פינוי

אפליקציה, צפירה, אמצעי תקשורת, הנחיות

של גורם מוסמך

הפצה לכל צוות המעון

שיבוץ צוות, כולל המבוגרים, לכיתות

ניוד – בהתאם למסלול, תוך שימוש באמצעי

ניוד ואמצעי הנעה, לנקודת הערכות ראשונית

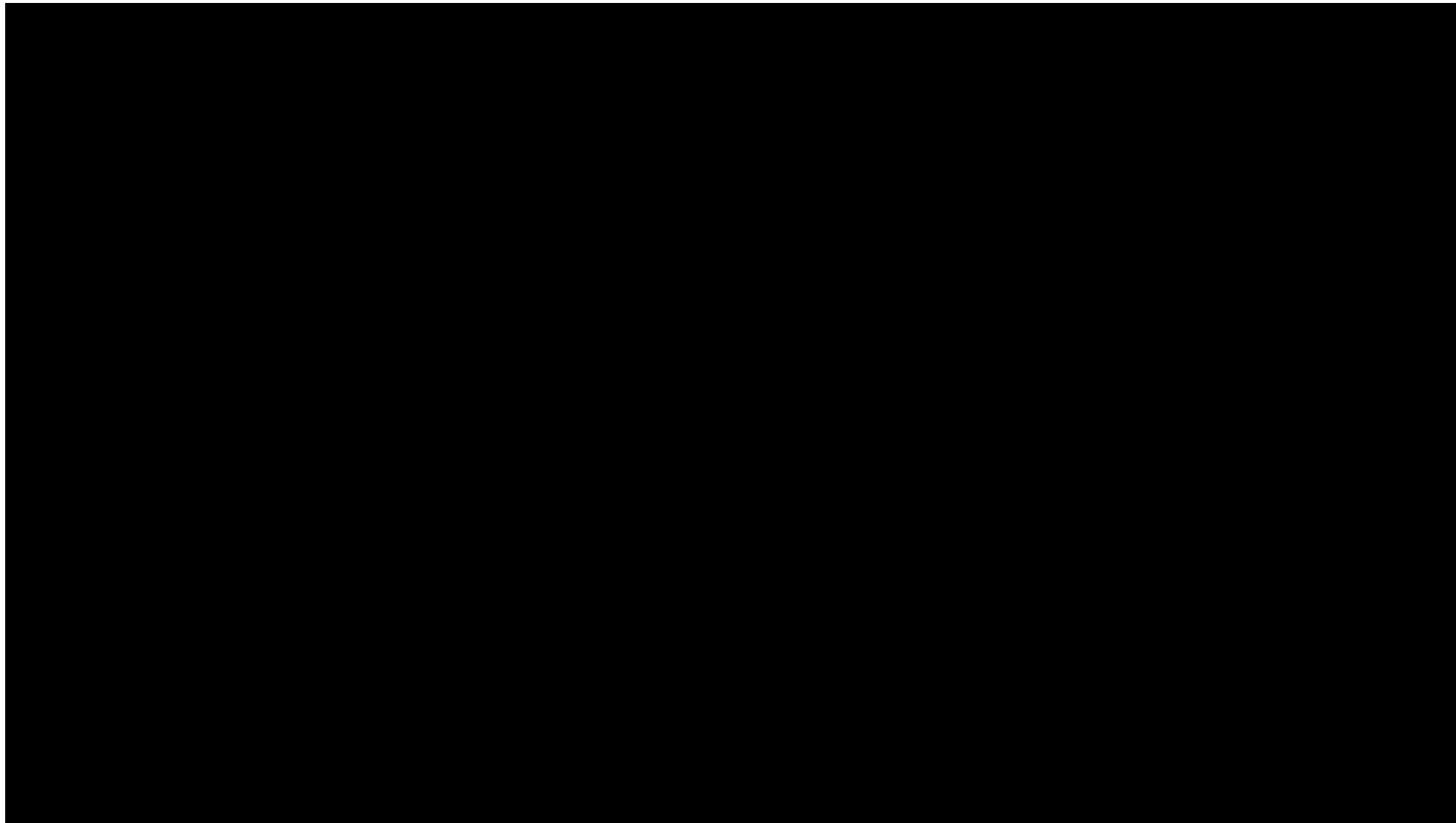
התנהלות בנקודת הערכות ראשונית

מינהל
ביטחון בטיחות
חידום וסייבר
אובליגט את רביטחון במינוך

משרד החינוך

דוגמה – פינוי מעון

תרגול ודיון קבוצתי

בתרחישי פינוי המעון או התרחקות ממנו

11 אירוע בו נפגע המבנה או מתחם המעון כתוצאה מנפילת טיל

12 אירוע בו הורגשה ו/או הופעלה התרעה לרעידת אדמה

13 היפגעות המבנה באירוע רעידת אדמה ו/או נתגלו סדקים במבנה המעון

14 הנחייה של גורם מוסמך על התרעה מאירוע צונאמי

15 שיטפונות בקרבת מקום למעון ו/או במעון

16 הנחייה של גורם מוסמך על סגירת המעון באמצע יום לימודים ו/או צורך לפנות את המעון

תרגול ודיון קבוצתי

תרחישי ביטחון וחירום – מתווה שונה

עם פתיחת המעון בבוקר הסתבר שהייתה פריצה למעון

17

גילוי אלימות על-ידי בני משפחה של ילדים הנמצאים במעון

18

מינהל
בריאות בטיחות
חירום וסייבר

אובייקט את הביטחון במינוח

משרד הבריאות

עקרונות ניווד פעוטות

ניווד הפעוטות בהתאם לשכבת הגיל

ניווד הפעוטות במצב שינה

ניווד הפעוטות במקרה ונמצאים בחצר

הנעת הפעוטות לפעולה

היכרות עם חומרי הדרכה

הנחיות - טילים

שלבי היערכות לירי טילים, מרחב
מוגן ועוד

סרטונים

פינוי מעון, התגוננות בעת ירי טילים

כרטיסי מידע

התמודדות עם מצבי
חירום, דגשים לשגרת הפעלה
בחירום ועוד

וובינרים

פינוי מעון, התגוננות בעת ירי טילים
וכו'

הנחיות – רעידת אדמה

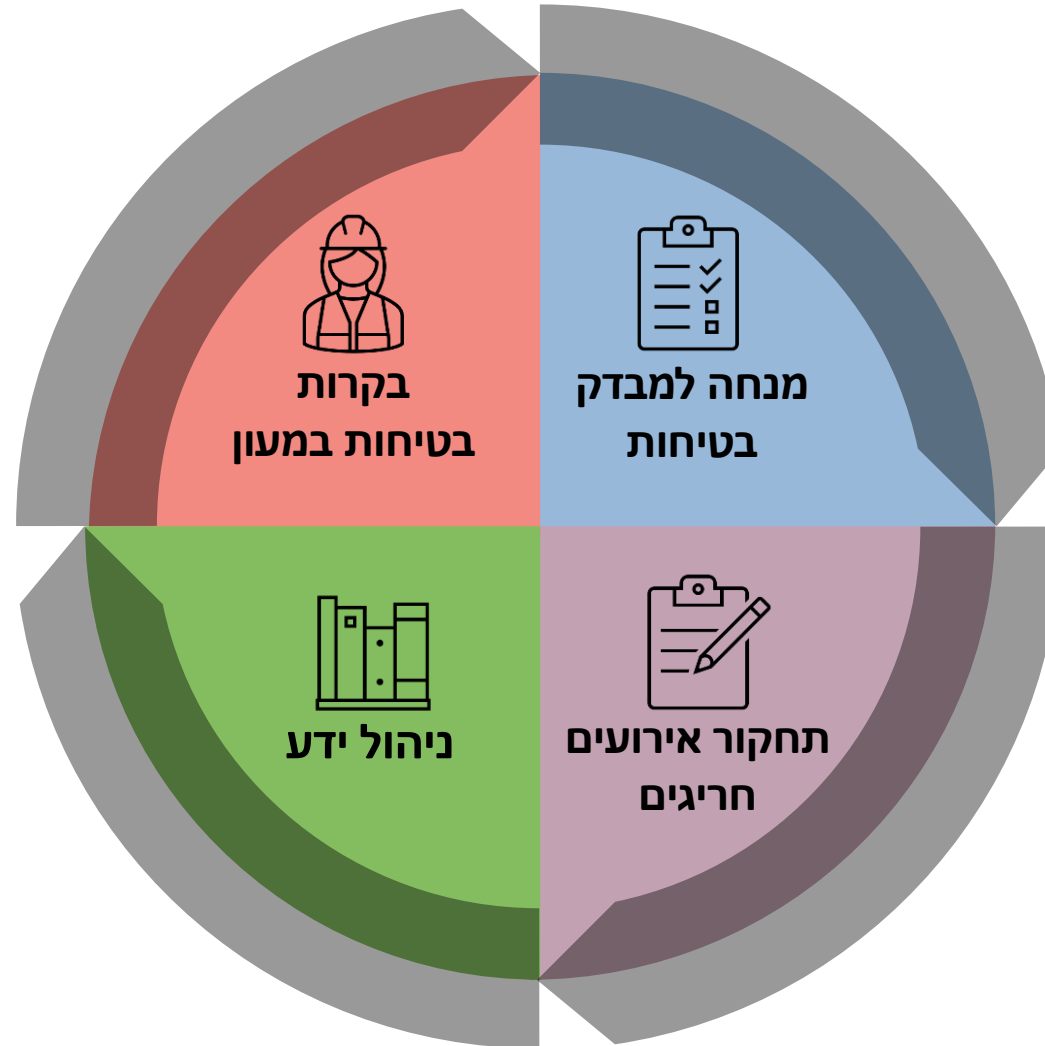
הכנות במעון ועוד

פרק שלישי

התנהלות בטוחה

תחומי העיסוק בבטיחות

קווים מנחים לניהול שגרת הבטיחות במעון

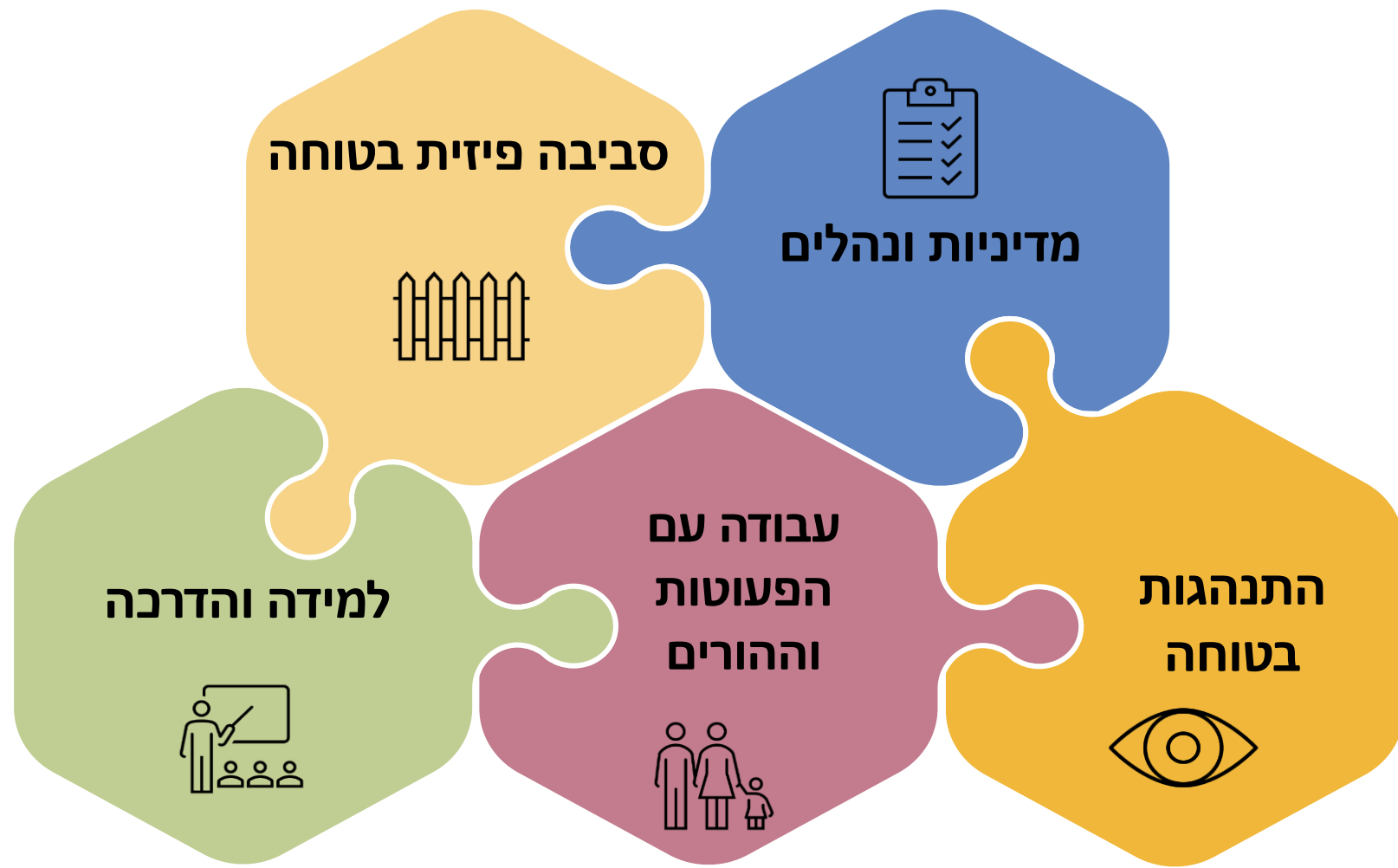

עקרונות השגחה ופיקוח

- בהתאם לחוק הפיקוח ותקנות חוק הפיקוח
- חובת הכשרה של כלל צוות המעון בקורס התנהלות בטוחה
- עמידה בתנאי הבטיחות הנדרשים על פי התקנות
- חובת דיווח על אירועים חריגים (היפגעות) למשרד החינוך

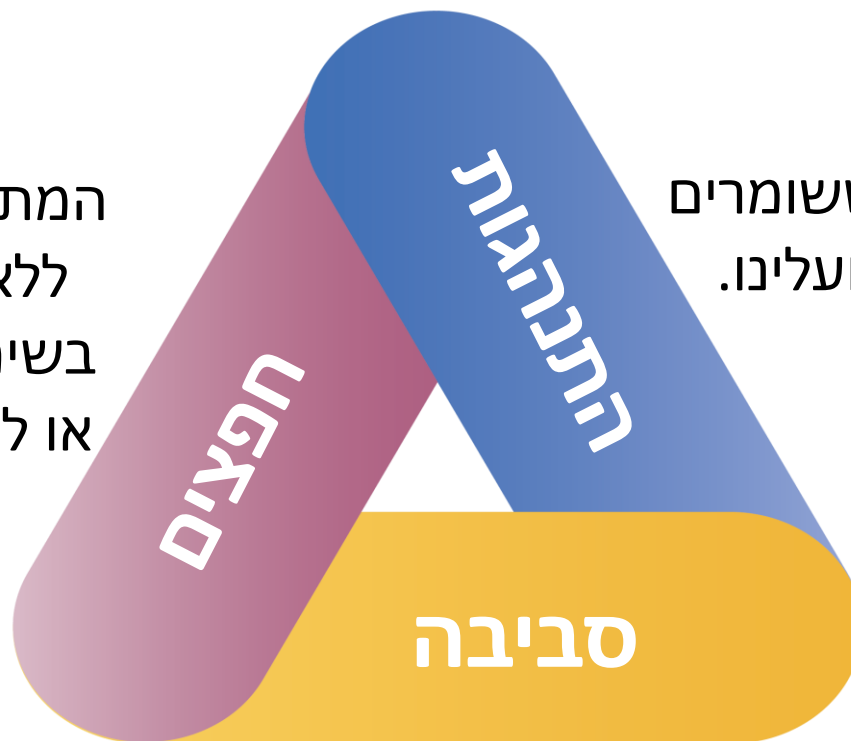

התנהלות בטוחה

משולש ההיפגעות

בחירה בחפצים
המתאימים לגיל הפעוטות,
ללא אלתורים במוצר או
בשימוש בו. חפץ לא תקין
או לא מתאים עלול לגרום
לפגיעה.

אימוץ הרגלים ששומרים
על הפעוטות ועלינו.

התאמת הסביבה לגיל הילדים
ולצורכיהם, ומניעת נגישות לאזורים
או חפצים שעלולים לסכן אותם.

למידה מאירועים חריגים – הכרות ולמידה

אירוע חריג – שריפה במעון

תיאור האירוע

בעקבות קצר חשמלי, ארון החשמל עלה באש שהתפשטה לאורך המסדרון.

התנהלות הצוות

מנהלת המעון השתמשה במטף, תוך כדי הנחיית הסייעת להזעיק מכבי אש. הפעוטות פונו לחצר ולאחר מכן למרחב בית ספר שכן, עד שנאספו ע"י ההורים.

מוקד פריצת השריפה
בארון החשמל

מסקנות והמלצות ליישום!

- לעבור הכשרה של התנהלות בטוחה וע"ר
- תרגול למצבי חירום
- הדרכה לכלל הצוות לשימוש במטף
- חובה להתקין לחצן מצוקה מקרה חירום

אירוע חריג – אירוע חנק

תיאור האירוע

חבל שנקשר למתקן בגן לצורך קשירת בד הצללה, נכרך סביב צוואר הפעוטה וגרם לחנק.

ממצאי התחקיר

צוות הגן לא נכח באירוע והוזעק על ידי אחת הילדים. בנוסף לא הותקן בגן לחצן מצוקה כנדרש וצוות הגן לא עבר ריענון עזרה ראשונה מספר שנים.

מסקנות והמלצות ליישום!

- חובת השגחת מבוגר בכל פעילות בחצר
- הסברה והדרכה לצוות על תפקידם בזמן זה
- שימוש במתקנים העומדים בתקן
- ניתוח מצבי סיכון של פעוטות בזמן החצר

אירוע חריג – חוסר השגחה

תיאור האירוע

פעוט בן 1.5 נכנס לבדו לחדר החתלה ופתח את שני ברזי המים בכיור. מהברז השמאלי יצאו מים חמים והפעוט נכווה בידו

ממצאי התחקיר

- חדר ההחתלה היה ללא סידורי נעילה נדרשים
- הייתה קיימת תקלה של וויסות חום בברז שלא טופלה
- חוסר השגחה וחוסר תשומת לב של הצוות
- המטפלות התריעו על בעיה ולא חסמו גישה לברזים

מסקנות והמלצות ליישום!

- חובה לבצע בדיקת מע' חשמל ומתקני חשמל
- חובה התקנת ווסת טמפרטורת מים
- להתקין מנעול לדלת חדר ההחתלה
- חידוד נהלי בטיחות והשגחה במעון

אירוע חריג – נפילה משידת החתלה

תיאור האירוע

מטפלת החליפה טיטול לתינוקת בת 5 חודשים. לאחר שסיימה השאירה את התינוקת על משטח ההחתלה ללא השגחה והתכופפה אל פח האשפה בזמן זה התינוקת נפלה משידת ההחתלה ונפגעה בראשה.

ממצאי התחקיר

- המטפלת לא עברה קורס עזרה ראשונה והתנהלות בטוחה
- המטפלת לא הניחה יד על התינוקת
- גובה השידה 90 ס"מ!
- לא נעשה שימוש בלחצן מצוקה

מסקנות והמלצות ליישום!

- חידוד נהלי בטיחות והשגחה בזמן החתלה.
- ביצוע ההכשרות הנדרשות
- תליית שלטי בטיחות ברחבי המעון ובחדר ההחתלה
- חידוד נהלי השימוש בלחצן מצוקה

מעל 100 אירועים שקרו בשל נפילה משידת החתלה. אין לעזוב את הילדים בעת ההחתלה ומשרד החינוך אינו ממליץ להשתמש בשידת החתלה, אלא בספסל החתלה.

אירוע חריג – יציאה ממעון ללא השגחה

תיאור האירוע

המטפלת הקבועה לא נכחה במעון ובמקומה מונתה תומכת חינוך למילוי מקום. בשעות הבוקר שני פעוטות טיפסו על המעקה, פתחו את שער הגן ויצאו לרחוב. תושב היישוב הבחין בהם והשיבם לגן. באותו יום יצאו פעם נוספת עוד קבוצה של 6 פעוטות.

ממצאי התחקיר

- לא בוצעה חפיפה ראויה בין המטפלת למחליפתה
- שערי המעון היו פתוחים וללא נעילה
- חוסר תשומת לב והשגחה על נוכחות כלל הפעוטות

מסקנות והמלצות ליישום!

- חידוד נהלים מול המטפלות
- הקפדה על תדרוך ההורים לסגירת שערי המעון
- הקפדה על התקנת מערכת נעילה יעילה

אירוע חריג - כוויות

תיאור האירוע

תינוק כבן 10 חודשים זחל באזור המטבחון בכיתת התינוקות ללא השגחה בזמן שהופעל קומקום לחימום מים (הקומקום היה מונח על מכשיר המיקרוגל) כאשר המים רתחו הקומקום נפל והתנפץ על השיש והמים הרותחים נשפכו על הפעוט. הפעוט נכווה בכל חלקי גופו ואושפז בבית חולים.

אירוע חריג - כוויות

ממצאי התחקיר

מסקנות והמלצות ליישום!

- השגחה על התינוקות בזמן חופשי.
- הפרדת המטבחון מאזורי הפעילות.
- מיקום מכשירים במטבח במקום יציב.
- אי שימוש במכשירי חימום מים באזורי הפעילות.

- לא קיימת הפרדה בין המטבחון לכיתה.
- הנחת קומקום חשמלי על מכשיר מיקרוגל העצימה את הנפילה ואת שפיכת המים הרותחים על הפעוט.
- נעשה שימוש במכשיר לחימום מים באזור בו פעוטות נמצאים ללא הפרדה.
- הפעוט זחל למטבחון ללא השגחה.

איך נראה מתקן לא בטוח?

דוגמאות למתקנים לא בטוחים, שאינם מתאימים לתקן

בסיס בטון בולט
 הבסיס הבולט מהווה סכנה לילד שייפול מהמתקן

מגלשה שבורה
 מתקן משחק בלוי ושבור, שממשיך לשמש כמתקן משחק

לא עומד בדרישות התקן
 המתקן הוצב על רצפה קשיחה, מורכב מחומרים בעלי עמידות נמוכה

דוגמה למתקן בטוח לשימוש

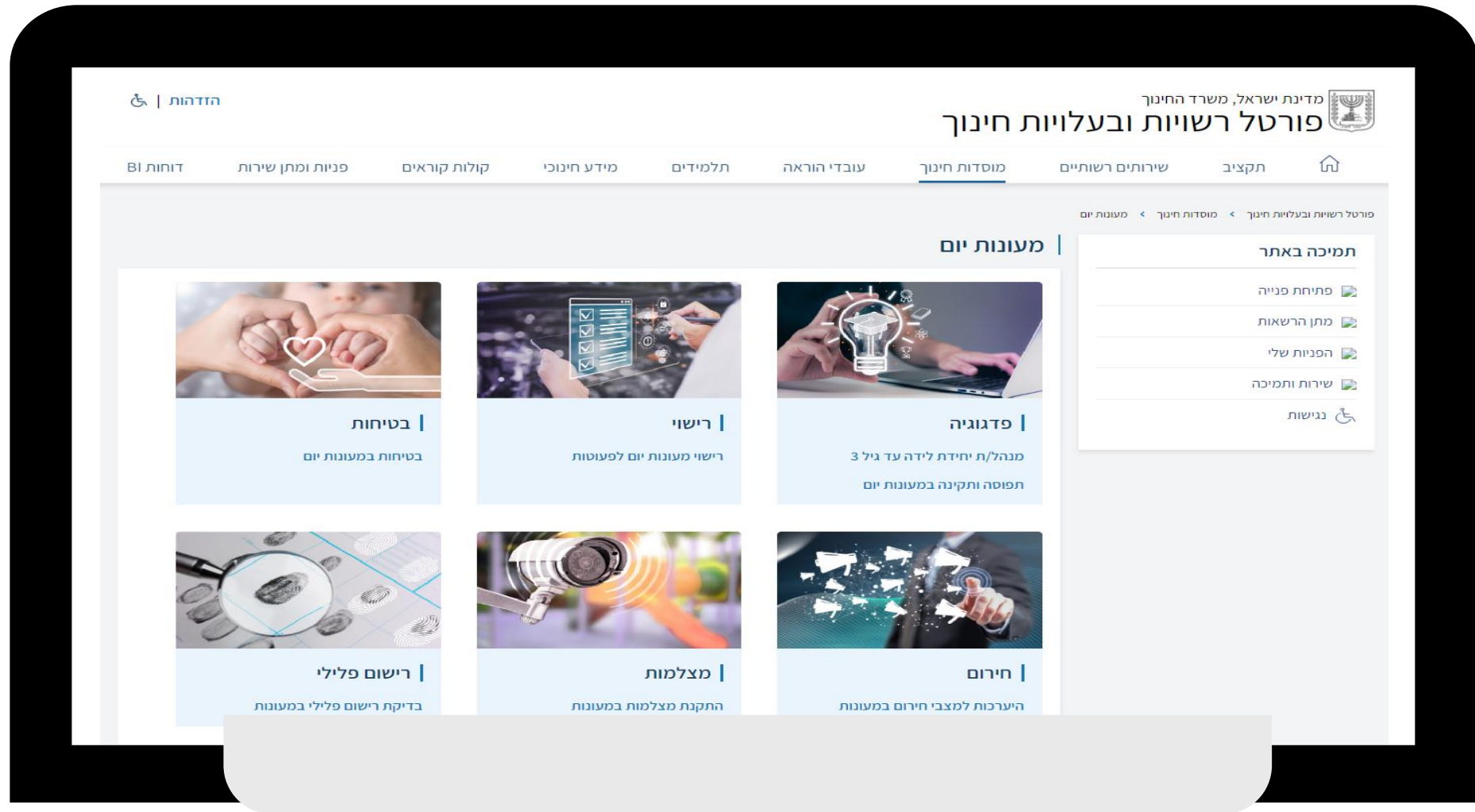
מתקן משחק מתאים לדרישות ת"י 1498. הוצב על משטח סופג אנרגיה, התקנתו בהתאם לדרישות התקן נבחנה ואושרה.

פורטל הבטיחות במעונות היום

הכרת פורטל מעונות יום

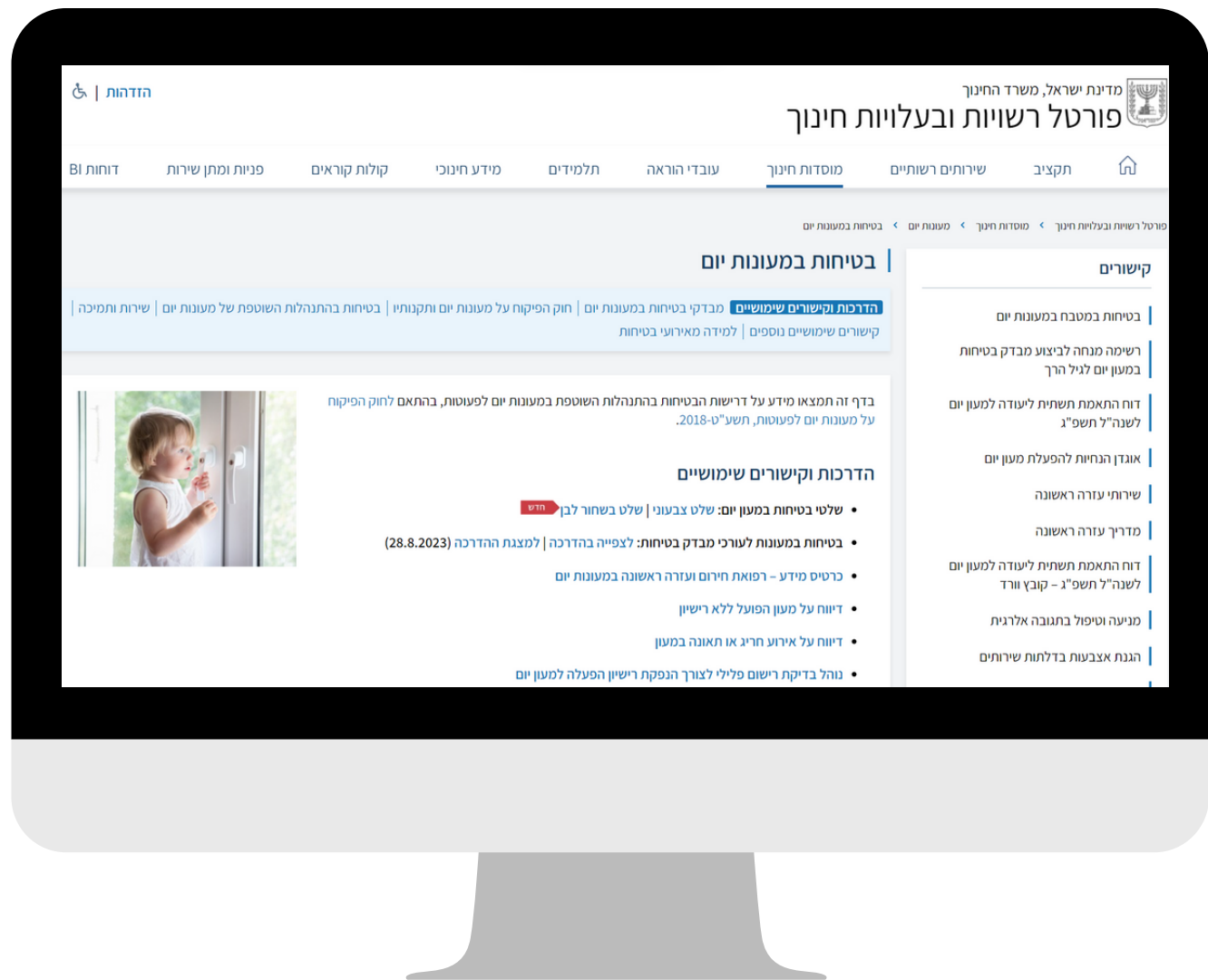
פורטל הבטיחות - 8 נושאים עיקריים

זרקור – תחקור של למידה של אירועים חריגים

חומרי הדרכה בנושא ע"ר והתנהלות בטוחה

דיווח חריג על אירועים חריגים

חוק ותקנות

חומרי הדרכה

הקלטות של וובינרים

דפי מידע

רשימה מנחה לביצוע מבדק בטיחות

מתוך הפורטל – זרקור בטיחות

בטיחות במעונות יום

הדרכות וקישורים שימושיים | מבדקי בטיחות במעונות יום | חוק הפיקוח על מעונות יום ותקנותיו | בטיחות בהתנהלות השוטפת של מעונות יום | שירות ותמיכה | קישורים שימושיים נוספים | למידה מאירועי בטיחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

פברואר 2024

זרקור בטיחות

אירועי בטיחות ולקחים לשיפור

ארגון לומד – לקחים מאירועי בטיחות במעונות יום

מטף שנפל על פעוטה

- הגורם המרכזי לאירוע הוא שריקול ידע.
- השטח בהגות המזרון מחמת למטף הכיבוי, התחמק בגובה גומן המדרגים.
- על המטף להיות חלול באמצעות שאקלי או בגובה של 150 ס"מ מהרצפה.
- יש להקפיד ולמקם את מטפי הכיבוי על פי התקן הרשמי.
- בדיקת השטח לפני הגעת המורצים, כמו כן יש להשכיב את הילדים אך ורק במרחבים ייעודיים (כגון מדרגות) ללינה.

פגוע שנפל עם כיבבה בגרם מדרגות

- יש להקפיד על השגחה צמודה ומספר מסלולת באזור כוחן טעילות חצר ובפרט מוצב שאינה מיועדת לשימוש.
- חובה לבצע תיאום בין הצוות שפועל במיוחד בוחני מעבר (ההליכה) להגדרת מעליות ובאזורים כגון מדרגות וריאות.

מעון יום שהיה בשיפוצים ונסגר בצו סגירה מנהלי

- כמעון נחשפו לקיוי בטיחות רבים וחמורים – המעון היה בשיפוצים לצורך תרומת על כיתת ספנות ברמה ממוא בדים חלי עבודה שונים וכלי הקטורת נמל לרצפה עד לטובה הילדים בנוסף המעונות היו חשופים לתומרים מסוכנים.
- נגד המעון הוצא צו סגירה מנהלי עד שיתוקנו הליקיים.

מקם בטיחותיים הוא כחול לעליות עם טענות

ראשון של פעוט נלכד בין בית עץ לגדר המעון

- הילדות ראש המעון בגן בית העץ לגדר המעון והאספורה בגלל מיקום בית העץ בחצר הסמוך לגדר המעון.
- מגלי-לשטח על לחושים הקרניים כדרוש בהנחיות הבטיחות המיוחדות המיוחד אינו שולל על 8 ס"מ ובקטרה זה המרווח היה 13 ס"מ.
- על הבית לעבור בדרכות רבונגן של עזרה באשפוח המנהלים המעונות.
- השגחה ע"פ תקינה נדרשת.

ארגון DVR שנפל כי לא היה מקובע

- ארגון DVR נוסף נקבעת חיבורים ורפפים פגוע במאזן שנהינה לכן.
- חובה לחדא קובע תקני של כל האבזרות ומדפנים בשפת המעון.

ארגון DVR מחלי מתקנת

מדינת ישראל
משרד החינוך

פברואר 2024

זרקור בטיחות

אירועי דאמבר במעונות יום ולקחים לשיפור

ארגון לומד – לקחים מאירועי בטיחות במעונות יום

יציאה של ילדים ללא השגחה

- נעילת השער הראשי מחוייב בנהלים ומנוצעת פחותה ללא השגחה.
- השגחה ושפירה על קשר שין עם כל הילדים, גם במקביל לביצוע משימות אחרות.
- מסיפה מוקפדת ומסודרת במקרים של חוסר מוכנות מטיפלת או צוות חדר.

חדירת שבב פלסטיק לעין של פעוטה

- בדיקה שכול המשחקים במעון עומדים בתו תקן.
- סילוק משחקים פגומים ובלתי-השגחה תחמדת בזמן כל משחק-מחקת אחרית בין הבנות.
- אם יש ספק אין ספק – חשש לנזק מפתח = סיני מידי.

הילסטיק נעמכה את המנוט שובר

פעוט שנכווה ממים רותחים

- הפרדת אזור המטבחון מאזור הפעילות.
- השגחה בכל עת סביב אזור המטבח.
- מיקום מכשירים במקומות יציבים ולא על צפצפים אחרים.
- הוצאת קוקומים וכלים חשמליים מאזור הפעילות.

קוקום מים רותחים על השטח כקו – לא יציב

נפילה ממטבחן חצר

- אין לאפשר שימוש במתקני חצר ללא השגחה צמודה.
- בגדים השימוש שיש לוודא שנמצא משטח מרכז נפילה מסביב למתקן.
- צוות הגן חייב לעבור הדרכת עזרה ראשונה.

נפילה ממשטח החתלה

- קיבוע שידת החתלה.
- חיידוד וריענון הנוגלים לצוות החתלה.
- תליית שלט עם הסבר "עשה/אל תעשה" בזמן החתלה.

סגנת נפילה ללא השגחה

מתוך הפורטל – כרטיסי מידע

בטיחות במעונות יום

הדרכות וקישורים שימושיים | מבדקי בטיחות במעונות יום | חוק הפיקוח על מעונות יום ותקנותיו | בטיחות בהתנהלות השוטפת של מעונות יום | שירות ותמיכה | קישורים שימושיים נוספים | **למידה מירועי בטיחות**

דף מידע - אביזרי ריהוט במעון
 עדכון לתאריך ינואר 2024

מיטת תינוק
 מומלץ להשתמש במיטת תינוק העשויה מעץ עם גלגלים ומעוצר.

- מותר השימוש במיטת תינוק העומד ב"ת" 682.
- במידה ונבנה המעקה העליון של המיטה מגיע לזדה התינוק והוא מראה סימנים או ניסיון לרדת ממיטה, יש להעבירו למיטה נמוכה או מזרון רצפה.
- מומלץ להבדיל שימוש במיטה עד גיל **שנתי** ולאחר מכן לעבור למזרון.

מזרנים
 יש לזרז כי המזרון עומד בתקן הרלוונטי תקן ישראלי למזרני תינוקות - ת"י 1548 שהיה תקן רשמי המחייב כי כל מזרון שמכיל ביבוא מיצר יעמוד בתקן.

לול
 מומלץ להשתמש בלול העשוי מעץ עם גלגלים ומעוצר.

- מותר השימוש בלול, העומד ב"ת" 681.
- מומלץ לשימוש בשעת חירום, הלול ישימש למשמות פינוי התינוקות מהמעון.
- מומלץ כי השימוש בלול יהיה לכתחילה מתקופת בעיות למיטה.
- משרד הבריאות מדריך כי אין להשתמש במגן מיטה או במגן ראש חשמלאי/אינסטלטור

סילב
 אסור לשימוש במעון יום.

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 אגף הבטיחות

עודכן לאחרונה בנובמבר 2022

כרטיס מידע – דודי מים חמים בגני ילדים ובמעונות יום

בשנים האחרונות אנו נדרים למקרים חוזרים ונשנים של פיצוץ בצנרת מים של דוד מים חמים השמלי בגני ילדים ובמעונות יום, מדובר בדוד הממוקם במטבח הגן, מעל תקרה נמוכה.

אירוע מסוג זה מהווה סכנה לכלל הנוכחים בגן- סכנת כוויה מהמים המוצפים מהדוד, וסכנה מקריסת התקרה בתוכה מותקן הדוד.

הדלקת הדוד בצורה לא מבוקרת והשארתו דולק ששיות להוביל למקרים של פיצוץ הדוד.

א. סדר פעולות לצוות הגן במקרה של כילת מים מהדוד:

- להוריד את מתג החשמל**
- לסגור את ברז המים המרכזי**
- לפנות את ילדי הגן/מעון לחצר**
- ללחוץ על לחצן המצוקה כדי להציע את המוקד העירוני**
- לדווח לגורמים הרלוונטיים ברשות/בעלות על האירוע**

מחלקת אספקה
 מחלקת חשמל
 מחלקת בטיחות
 מחלקת בטיחות

אגף בכיר לביטחון שע"ח
 ובטיחות סביבתית

מנהל פדגוגי
 אגף א' החינוך לגיל הרך
 יחידת הבריאות

מדינת ישראל
 משרד החינוך

כרטיס מידע – רמות חירום ועזרה ראשונה במעונות יום

אגודת הנחיות להפעלת מעון יום לפעילות מנגישה את הוראות חוק הפיקוח על מעונות יום לפעילות, **התשע"ט – 2018**, ותקנותיו לכלל מפעילי מעונות היום לפעילות.

ארגון המפעיל מעון יום לפעילות הוא ארגון בעל סמל מחייב למפעיל לקיומן של הוראות החוק והאודן, וליידע את כל עובדיו בהוראות האודן. כרטיס מידע זה אינו מחליף את הוראות האודן ולשון החוק אלא משלים, מתוך מודש **הנחיות מצילות חיים**.

א. תיק עזרה ראשונה במעון

ב. אלרגיה מסכנת חיים למוצרי מזון

ג. הכשרת עזרה ראשונה והנחיות מצילות חיים

ברקוד להורדת הכרטיס

א. תיק עזרה ראשונה במעון

א. פירוט והרחבה באגוד – פרק 6, בטיחות בהתנהלות שוטפת של המעון.

1. בכל מעון יומצא תיק/ארון עזרה ראשונה **ובני צידד בתוקף על פי הנחיות משרד הבריאות**.
2. ציוד העזרה הראשונה יהיה בלתי גנוש לפעילות.
3. יש להקפיד על השלמה מיידית של ציוד שהסתים תוכנו הוא א ספג תוקפו בתיק העזרה הראשונה בתאם להנחיות משרד הבריאות.
4. אחת לחצי שנה תבוצע ביקורת ציוד ימי מנהלת המעון. יש לתעד את מטנאי הביקורת בתיק המעון.

ב. אלרגיה מסכנת חיים למוצרי מזון

א. היררכיה והתנהלות במעונות יום בהם פעילות עם אלרגיה מסכנת חיים למזון:

1. **מירוט והרחבה באגוד – פרק 7, בריאות, תונה, הגיינה ותרבות.**
2. **היערכות והתנהלות במעונות יום בהם פעילות עם אלרגיה מסכנת חיים למזון:**
 - א- עמיי חוק החוקת תכשיר אפיגנרין במסודות חינוך ובמקומות ציבוריים, תשע"ח-2018 מעונות היום לפעילות, בהם למודים החל מג- 10 ילדים ומעלה, מחויבים להחזיק מזרק אפיגנרין בתוקף במקום מרכזי וגנוש, בבדי לאפשר מתן מענה מציל חיים במהירות האפשרית.
 - ב- מי שמחזיק, מפעיל או בעלים של המעון אחראי על התאמת הסביבה והתפריט והצבת שילוט המפנה למזרק, כמפורט בהנחיות באגוד.
 - ג- נוסף על כך, **באחריות הורי מעוט עם אלרגיה** לשלף מעלה ולסולא אחר ההוראות המפורטות באודן בסעיף "שילוב מעוט עם אלרגיה למוצרי מזון במעון יום" תוך דגש על הכללים הבאים: לעדכן דבר קיומה של האלרגיה, **לזרז את המעט במזרק אפיגנרין אישי**, תוך ציון שם המעט על המזרק ולאחסן בתיק אישי של המעט. כמו כן על הורמים לזרז תוקף המזרק ולהחליפו בעת הצורך טרם יפוג תוקפו. יש לציון בגני צוות המעון מוים הסימנים לאלרגיה ולתת טלפון זמין לחירום בעת הצורך.
 - ד- מזרקי האפיגנרין של המעונות עם האלרגיה במעון יוחזקו במקום **שעות המעון מודע לו, תוך הצבת שילוט מתאים המפנה אליו.**

מתוך הפורטל - שילוט

בטיחות במעונות יום

הדרכות וקישורים שימושיים | מבדקי בטיחות במעונות יום | חוק הפיקוח על מעונות יום ותקנותיו | בטיחות בהתנהלות השוטפת של מעונות יום | שירות ותמיכה | קישורים שימושיים נוספים | למידה מאירועי בטיחות

קובץ להדפסה של שלטים שימושיים לתלייה במעון

שימו

מספרים חשובים לשעת חירום

100	משטרת ישראל	103	חברת החשמל
101	מגן דוד אדום	104	פיקוד העורף
1221	איחוד הצלה	106/7/8/9	רשות מקומית
102	כבאות והצלה	110	מוקד מידע משטרת ישראל

שימו

אזור ללא טלפון

חל איסור מוחלט להשתמש בטלפון האישי בחצר

על מנת להיות ערים לשמירה על הילדים
יש לתלות ביציאה לחצר

שימו

אף אחד לא נשאר מאחור!

מומלץ למנות את הפעוטות לפני יציאה מהמעון לחצר או בכניסה מהחצר למעון

יש לתלות ביציאה לחצר

מתוך הפורטל – לומדת בטיחות

בטיחות במעונות יום

הדרכות וקישורים שימושיים | מבדקי בטיחות במעונות יום | חוק הפיקוח על מעונות יום ותקנותיו | בטיחות בהתנהלות השוטפת של מעונות יום | שירות ותמיכה | למידה מאירועי בטיחות

קישורים שימושיים נוספים

לומדת בטיחות במעונות היום – מסכים לדוגמה

גדרות ושערים

- המרווח התקין בין מוטות סמוכים אינו עולה על 8 ס"מ (למניעת הילכדות ראש של ילד) - **כתבה**
- לא ימצאו עליו רכיבים אופקיים המאפשרים טיפוס ואיננו מסתיים בצורה מחודדת.

מרחק של 8 ס"מ ומטה

תקין

מרחק גדול מ 8 ס"מ

לא תקין

מצגת בנושא בטיחות במעונות יום

מיועד למנהלות מעונות ומנהלי בטיחות

בואו נתחיל

ההצ'לחה

שמרו על קשר

מטה ארצי- גלי סרניי

050-7856504

מוקד שירות ומידע ארצי מעונות יום

בטלפון *6552 או 073-3983960 (שלוחה 3 ואז 4)

בימים א' - ה' בין השעות 7:30-18:00
וביום ו' בין השעות 8:00-14:30

מוקד תמיכה ומידע להורים

בטלפון *6552 או 073-3983960 (שלוחה 3 ואז 7)
בימים א' - ה' בין השעות 7:30 - 18:00